

HOITOTYÖN OPETTAJAN OSAAMINEN

Tuula Karjalainen
PRO GRADU -TUTKIELMA
Hoitotiede
Turun yliopisto
Hoitotieteen laitos
Huhtikuu 2008

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	3
2 TIEDONHAUN KUVAUS	4
3 HOITOTYÖN OPETTAJAN OSAAMISEN ALUEET	6
3.1 Hoitokompetenssi	7
3.2 Opetustaidot	9
3.3 Arviointitaidot	11
3.4 Persoonallisuuden piirteet	12
3.5 Suhteet opiskelijoihin	14
4 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TUTKIMUSONGELMAT	17
5 TUTKIMUKSEN EMPIIRINEN TOTEUTUS	18
5.1 Aineistonkeruumenetelmä	18
5.2 Tutkimuksen kohdejoukko ja aineistonkeruun toteutus	19
5.3 Aineiston analyysimenetelmät	21
6 TUTKIMUSTULOKSET	23
6.1 Kohdejoukon kuvaus	23
6.2 Hoitotyön opettajan hoitokompetenssin osaaminen	25
6.3 Hoitotyön opettajan opetustaito-osaaminen	26
6.4 Hoitotyön opettajan arviointitaito-osaaminen	27
6.5 Hoitotyön opettajan persoonallisuuspiirteet	28
6.6 Hoitotyön opettajan suhteet opiskelijoihin	29
6.7 Hoitotyön opettajan osaaminen kokonaisuutena	29
7 POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET	31
7.1 Tutkimuksen eettiset kysymykset	31
7.2 Tutkimuksen luotettavuus	32
7.3 Tutkimustulosten tarkastelua ja johtopäätökset	36
7.4 Jatkotutkimushaasteet ja tutkimustulosten hyödyntäminen	41
LÄHTEET	42
LIITTEET: Liite 1. Kuvio tiedonhausta	49
Liite 2. Taulukko NCTEI -mittarilla tehdyistä tutkimuksista	50
Liite 3. Taulukko hoitotyön opettajan toimintaa kuvaavista tutkimuksista	52
Liite 4. Suomenkielinen kysely	57
Liite 5a. Suomenkielinen saatekirje sähköiseen kyselyyn	59
Liite 5b. Ruotsinkielinen saatekirje sähköiseen kyselyyn	61
Liite 6. Taulukko pääkomponenttianalyysin tuloksista	61

1 JOHDANTO

Hoitotyön opettajan työn monipuolisuutta kuvaavat opettajan erilaiset roolit opettajana, tutkijana ja yhteistyökumppanina (Davis, Stullenbarger, Dearman & Kelley 2005). Muita hoitotyön opettajuutta kuvaavia tekijöitä ovat opettajan toiminnan ammatillisuus, kasvatuksellisuus, persoonallisuus ja vuorovaikutuksellisuus (Tiilikkala 2004). Hoitotyön opettajan työssä painottuvat substanssiosaaminen, pedagoginen osaaminen tai molempien tasapainoinen hallinta. Hoitotyön opettajan työhön vaikuttavat opettajan ammatti-identiteetti, työn vaativuus, opiskelijat, työyhteisö, yhteistyökumppanuudet ja ammattikorkeakoulun monialaisuus. (Holopainen & Tossavainen 2003.)

Hoitotyön koulutuksen tavoitteena on antaa opiskelijoille valmiudet toteuttaa terveyttä edistävää, sairauksia ehkäisevää sekä korjaavaa ja kuntouttavaa hoitotyötä (Salminen, Nuutila, Hupli, Heikkilä & Leino-Kilpi 2006). Myös käytännön hoitotyön perustuminen tutkittuun tietoon on yksi hoitotyön koulutuksen päämääristä (OPM 2006). Hoitotyön opettajan hyvällä toiminnalla sekä oikeanlaisella persoonalla on merkitystä hoitotyön teorian ja käytännön integroimisessa kaikessa opetuksessa (Landers 2000). Hoitotyön opettajan osaamisella on näin ollen vaikutus hoitotyön ja hoitotyön koulutuksen laatuun sekä terveydenhuollon toimintaan, koska opettajat ovat avainasemassa koulutettaessa terveydenhuollon ammattihenkilöitä (Salminen 2000).

Hoitotyön opettajan osaamisen ja sen arvioinnin tutkimus on ollut vähäistä suomalaisessa hoitotieteen tutkimuksessa. Hoitotyön opettajan osaamisen tutkimus on osa terveysalan koulutuksen tutkimusta, josta opettajaa ja opettamista koskevan tutkimuksen osuus on noin 13 prosenttia. (Salminen ym. 2006.) Tutkimus on painottunut hoitotyön koulutuksen uudistusvaiheisiin, kuten koulutuksen siirtymiseen ammattikorkeakouluun 1990-luvulla (Salminen 2000; Kilpiäinen 2003; Holopainen 2007). Hoitotyön opettajan työnkuvaa (Leppänen 2005), osaamisalueita (Häsänen 2006) ja roolia yhteiskunnallisena vaikuttajana (Luukkainen 2004) on tutkittu, mutta opettajan osaamisen arviointia ei ole tehty, minkä vuoksi tutkimus on tarpeellinen. Tämä tutkimus on osa laajempaa tutkimushanketta, jossa tutkitaan hoitotyön opettajien substanssin osaamista. Tutkimuksen tarkoituksena on kuvata hoitotyön opettajien osaamista heidän itsensä arvioimana.

2 TIEDONHAUN KUVAUS

Tiedonhaussa käytiin läpi kansainvälisistä hoitotieteellisistä tietokannoista CINAHL ja Medline (Ovid) sekä kasvatus- ja hoitotieteen yhteinen tietokanta ERIC. Haussa käytetyt hakusanat muotoiltiin yhdessä Turun yliopiston lääketieteellisen kirjaston informaattikon kanssa. Hakusanat pohjautuvat Salmisen (2000) väitöskirjassaan esittämän Opettajamittari 2000© viiteen pääkategoriaan. Kirjallisuushaku on esitetty kuviossa 1. Hakusanoina ovat: 1. **Teachers/or teacher\$.ti,ab. or exp *Teaching/ 2. *Professional-Student Relations/or ((professional\$ or educator\$ or teacher\$) adj3 student\$).ti,ab,it. 3. exp Personality/or personality.ti,ab. or (personal adj (feature\$ or factor\$ or skills or abilit\$)).ti,ab. 4. exp *Professional Competence/or SOCIAL SKILLS/ or COMMUNICATION SKILLS TRAINING/or COMMUNICATION SKILLS/ or SOCIAL SKILLS TRAINING/or competen\$.mp. or((social or communication or professional or nursing or teaching or(evaluation or asses\$ or appraisal)) adj (skills or abilit\$ or competen\$)).mp.* Hakusanat yhdistettiin AND-operaattorilla toisiinsa ja Ericissä lisärajausena sanoihin *nurse teacher*. Kansainvälisissä tietokannoissa tehdyissä hauissa kieli rajattiin englantiin, ruotsiin, norjaan ja suomeen. Tämän lisäksi haussa rajattiin tulokset koskemaan aikuisia ja hoitotieteellisiä lehtiä. Aikarajasta ei tehty haun alussa, koska haluttiin saada kattava kuva kaikista hoitotyön opettajan osaamista kuvaavista tuloksista.

Kotimaisista tietokannoista kirjallisuushaku tehtiin terveystieteiden viitetietokanta MEDIC:iin. Erinäisten kokeilujen jälkeen päädyttiin käyttämään hakusanoja: 1. *hoitot** 2. *opet**. Hakusanat yhdistettiin AND-operaattorilla toisiinsa. Haku on kuvattu kokonaisuudessaan liitteessä 1. Medicin hakutulos oli ilman rajoituksia niin pieni, että kaikki tulokset käytiin läpi.

Otsikon ja abstraktin mukaan valittiin tulokset (n = 266), joiden otsikossa mainittiin sana opettaja (teacher, educator, instructor, education staff), tulokset koskivat hoitotyön koulutusta tai käytäntöä (nursing education, nursing practicum/practice, clinical nursing) ja tulokset olivat vuodelta 2000 tai uudempia. Abstraktit luettiin, jotta voitiin varmistua tuloksen sopivuudesta otsikon perusteella tehdyn valinnan jälkeen. Liitteessä 1 esitetyissä kuviossa on huomioitu se, että artikkeli on löytynyt useasta tietokannasta.

Kukin artikkeli on laskettu tuloksiin, valintaan ja käytettyihin tutkimuksiin vain kerran, vaikka se olisi löytynyt kaikista tietokannoista. Esimerkiksi Ericistä tuli tuloksia, jotka olivat löytyneet sekä CINAHL:sta että Medline:sta.

Kokotekstin perusteella mukaan valittiin tulokset, joiden kohdejoukkoa ovat hoitotyön opettajat, opiskelijat, hoitajat tai koulutuksen viranomaiset. Mukaan valituissa tutkimuksissa esiteltiin tulokset, jotka koskivat hoitotyön opettajan osaamista, toimintaa, opettajaan kohdistuvia vaatimuksia tai ominaisuuksia. Kokotekstin perusteella pois suljettiin tulokset, jotka olivat ammatillisia keskustelupuheenvuoroja, kirjallisuuskatsauksia, käsiteanalyyssejä tai jotka kuvasivat hoitotyön koulutuksen ja opetukset kehittämistä, hoitotyön opettajuuteen kasvua ja tulokset, jotka oli vaikea saavuttaa. Vaikeasti saavutettavia tuloksia ovat mm. ulkomaiset väitöskirjatutkimukset ja joidenkin hoitotieteellisten lehtien artikkelit, joita ei ole suomalaisista kirjastoista tai internet-tietokannoista kohtuullisella vaivannäöllä saatavilla.

Lopullisen käsittelyyn valikoitui 27 tutkimusta. Tutkimuksista laadullisia on 15 ja määrällisiä tutkimuksia on kymmenen. Kahdessa tutkimuksessa on käytetty sekä laadullisia että määrällisiä tutkimusmenetelmiä. Tutkimusten kohdejoukon koko vaihtelee laadullisissa tutkimuksissa kahdeksasta 27:een ja määrällisissä tutkimuksissa seitsemästätoista 426:een. Vastausprosentit vaihtelevat 32 prosentista 91 prosenttiin.

3 HOITOTYÖN OPETTAJAN OSAAMISEN ALUEET

Hoitotyön opettaja on henkilö, joka opettaa terveysalan ammattikorkeakoulussa tai toisella asteella hoitotyön ammattiin valmistuvia opiskelijoita. Tässä tutkimuksessa tarkastellaan hoitotyön opettajan osaamista terveysalan ammattikorkeakoulussa. Hoitotyön opettajan kelpoisuusvaatimuksista ja tehtävistä säädetään valtioneuvoston asetuksella, ja opettajan työtä määrittelevät valtio, kunta tai kuntayhtymä sekä oppilaitos. Ammattikorkeakoulussa terveysalalla tarkoitetaan niitä aloja, joiden opettajalta vaaditaan terveysalan osaamista ja vähintään kolmen vuoden käytännön kokemusta tutkintoa vastaavissa tehtävissä sekä terveysalalle soveltuva ylempi korkeakoulututkinto. (Ammattikorkeakoululaki 2003/351; Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 2003/352.)

Hoitotyön opettajan työ on monipuolista. Leppäsen (2005) mukaan se koostuu kuudesta osa-alueesta, joita ovat opetus- ja ohjaustyön ohella hallinnolliset tehtävät, tutkimus- ja kehitystyö, oman asiantuntijuuden ylläpito ja kehittäminen, yhteiskunnallinen vastuu ja yhteistyö eri tahojen kanssa. Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakoulusta (352/2003) määrittää hoitotyön opettajan tehtävät samansuuntaisesti. Asetuksen mukaan opettajan tehtäviin kuuluvat opetus- ja ohjaustyön lisäksi oman alan opetuksen kehittäminen työelämän muutos huomioiden, osallistuminen opiskelijavalintaan ja opetussuunnitelman laatimiseen, tutkimus- ja kehitystyö ammattikorkeakoulun määräämällä tavalla, työelämään perehtyminen, oman ammattitaidon ylläpitäminen ja kehittäminen lisäkoulutuksella ja hallinnollisten sekä muiden opettajalle kuuluvien tehtävien hoitaminen. (Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 2003/352.)

Hoitotyön opettajan osaamista heidän itsensä arvioimana on tutkittu vähän sekä Suomessa että kansainvälisesti. Hyvän hoitotyön opettajan ominaisuuksia (mm. Jacobson 1966; Mogan & Knox 1987; Johnsen, Aasgaard, Wahl & Salminen 2002) ja hoitotyön opettajaan kohdistuvia vaatimuksia (mm. Leino-Kilpi 1992; Salminen 2000; Lee, Cholowski & Williams 2002) ovat tutkineet useat tutkijat 1960-luvulta lähtien. Hoitotyön opettajan ominaisuuksien tai heihin kohdistuvien vaatimusten tärkeyttä kuvaavia tutkimuksia on koottu taulukkoon liitteessä 2. Näissä tutkimuksissa on käytetty Nursing Clinical Teacher Effectiveness Inventory (NCTEI) -mittaria tai siitä

modifioitua versiota. Taulukoiduissa tutkimuksissa hoitotyön opettajan ominaisuuksien tai heihin kohdistuvien vaatimusten tärkeyttä ovat arvioineet useimmiten joko hoitotyön opiskelijat (n = 16) tai opettajat (n = 11) itse. Kahdessa tutkimuksessa arvioijina ovat olleet joko sairaanhoitajat (n = 1) käytännön hoitotyön edustajina tai koulutuksen hallintoviranomaiset (n = 1). Vaatimusten ja ominaisuuksien tärkeys on jaoteltu viiteen pääkategoriaan, joita ovat: Hoitokompetenssi, Opetustaidot, Arviointitaidot, Persoonallisuuden piirteet ja Suhteet opiskelijoihin. Myös tiedonhaussa saadut tutkimustulokset on jaoteltu näiden kategorioiden mukaan.

3.1 Hoitokompetenssi

Hoitotyön opettajan hoitokompetenssilla tarkoitetaan opettajan teoreettista ja kliinistä tietoa sekä asennetta hoitotyötä kohtaan, mikä näkyy käytännön hoitotyön kontekstissa (Knox & Mogan 1985). Hoitotyön opettajan hoitokompetenssia tai toimintaa käytännön hoitotyön kentällä on tutkittu 2000-luvulla 17 tutkimuksessa. Tutkimuksista kuusi on laadullista ja 11 määrällistä tutkimusta. Hoitokompetenssia kuvaavat tutkimukset keskeisine tuloksineen on taulukoitu liitteessä 3.

Saksalaisten hoitotyön opettajien ja opiskelijoiden (Salminen 2000) sekä kiinalaisten opiskelijoiden (Nahas & Yam 2001) mielestä hoitotyön opettajan hoitokompetenssin osaaminen oli tärkein hoitotyön opettajan toiminnan osa-alue. Australialaiset (Lee ym. 2002), englantilaiset, suomalaiset (Salminen 2000), kanadalaiset (Viverais-Dresler & Kutsche 2001) ja taiwanilaiset (Tang, Chou & Chiang 2005) opiskelijat sekä norjalaiset opettajat (Johnsen ym. 2002) pitivät hoitokompetenssin osaamista toiseksi tärkeimpänä hoitotyön opettajan toiminnan osa-alueena. Englantilaiset (Salminen 2000) ja australialaiset (Lee ym. 2002) opettajat arvioivat hoitokompetenssin kolmanneksi tärkeimmäksi osa-alueeksi, kun taas suomalaiset (Salminen 2000) ja amerikkalaiset (Gignac-Caille & Oermann 2001) opettajat arvioivat hoitokompetenssin osaamisen neljänneksi tärkeimmäksi hoitotyön opettajan osa-alueeksi. Amerikkalaiset opiskelijat arvioivat hoitotyön opettajan hoitokompetenssin osaamisen vähiten tärkeäksi opettajan toiminnan osa-alueeksi (Gignac-Caille & Oermann 2001).

Hoitotyön opettajan hoitokompetenssin osaaminen toteutui saksalaisten ja englantilaisten opiskelijoiden mielestä parhaiten hoitotyön opettajan osa-alueista. Suomalaiset opiskelijat arvioivat sen toteutuvan toiseksi parhaiten ja sekä saksalaiset että englantilaiset opettajat arvioivat sen toteutuvan kolmanneksi parhaiten. Suomalaisten opettajien mielestä hoitokompetenssi toteutui neljänneksi parhaiten kaikista hoitotyön opettajan toiminnan osa-alueista. (Salminen 2000.)

Hoitotyön opettajan kuva hoitamisen käytännöstä on Hsun (2006) mukaan hienotunteinen, huolehtiva ja psyykkis-sosiaalinen, minkä Corlet (2000) nimeää ideaaliksi, joka ei kohtaa käytännön realismia. Patonin (2005) mukaan taas opettajan kunnioittava suhtautuminen potilaan oikeuksia ja valintoja kohtaan sekä potilaan haavoittuvaisuuden huomioiminen ovat osa hoitamisen kokonaisuutta, jota opettajat toteuttavat. Tehokkaan opettajan ominaisuuksiin kuuluu ohjata myös opiskelijoita kunnioittamaan potilasta (Berg & Lindseth 2004).

Hoitotyön opettajan hyvä ja ajan tasalla oleva tietoperusta (Yoder & Saulor 2002; Berg & Lindseth 2004) sekä kiinnostus (Viverais-Dresler & Kutschke 2001; Tang ym. 2005) potilaan hoidosta edistävät heidän opiskelijoiden ohjaustaan (Davis ym. 2005; Hsu 2006) ja auttavat heitä toteuttamaan pätevää hoitotyötä eri potilasryhmissä (Davis ym. 2005). Käytännön hoitotyössä hoitotyön opettaja auttaa opiskelijoita käyttämään tietojiaan potilaan terveystarpeiden määrittämiseksi ja antaa konkreettisia hoitotyötä koskevia neuvoja (Duffy & Watson 2001; Nahas & Yam 2001; Lopez 2003; Davis ym. 2005). Corletin (2000) mukaan tällaisella toiminnalla madalletaan teorian ja käytännön välistä kuilua, mikä on norjalaisten hoitotyön opettajien (n = 348) mielestä tärkein hoitotyön opettajan ominaisuuksista (Johnsen ym. 2002). Tasapaino ajattelemisen ja hoitamisen välillä auttaa opettajaa selviämään myös odottamattomista tilanteista, joita hän kohtaa käytännön hoitotyössä (Paton 2005).

Hoitotyön opettajan roolimallina oleminen (Nahas & Yam 2001; Lee ym. 2002; Tang ym. 2005) ja esimerkin omainen toiminta heidän yhdistäessään teoreettista ja käytännön tietoa ongelmia ratkoessaan (Lopez 2003; Tang ym. 2005) helpottavat opiskelijoita oppimaan hoitamisen käytäntöjä (Gillespie 2002). Myös hoitotyön opettajan vastuun ottaminen omasta toiminnastaan (Lee ym. 2002) ja päätöksenteon havainnollistaminen (Gignac-Caille & Oermann 2001) sekä ammatillinen pätevyys auttavat opiskelijoita

hahmottamaan hoitajan roolia sekä rakentamaan identiteettiä tulevana hoitajana (Gillespie 2002). Kliinisten taitojen ja päätöksenteon havainnollistaminen ovat amerikkalaisten opettajien (n = 59) ja opiskelijoiden (n = 292) mielestä tärkein hoitotyön opettajan ominaisuus (Gignac-Caille & Oermann 2001), vaikka opettajat tarvitsevatkin siihen lisäkoulutusta (Goodman, Girot, Latter, Jackson & Watkins 2006).

3.2 Opetustaidot

Hoitotyön opettajan opetustaidoilla tarkoitetaan prosessia, jossa välitetään tietoa, taitoa ja asennetta sekä luodaan hyvä oppimisilmapiiri (Knox & Mogan 1985). Hoitotyön opettajan opetustaitoihin liittyvää osaamista on tutkittu 21 tutkimuksessa 2000-luvulla. Tutkimuksista kymmenen on laadullista tutkimusta ja 11 määrällistä tutkimusta. Tutkimukset on taulukoitu liitteessä 3.

Norjalaiset opettajat arvioivat hoitotyön opettajan opetustaidot (Johnsen ym. 2002) tärkeimmäksi hoitotyön opettajan toiminnan osa-alueeksi. Toiseksi tärkeimmäksi sen arvioivat amerikkalaiset (Gignac-Caille & Oermann 2001) ja suomalaiset (Salminen 2000) opettajat, kun taas amerikkalaiset (Gignac-Caille & Oermann 2001) ja englantilaiset (Salminen 2000) opiskelijat arvioivat sen kolmanneksi tärkeimmäksi hoitotyön opettajan toiminnan osa-alueeksi. Sekä saksalaiset (Salminen 2000) ja australialaiset (Lee ym. 2002) opettajat ja opiskelijat että kanadalaiset (Viverais-Dresler & Kutsche 2001) ja taiwanilaiset (Tang ym. 2005) opiskelijat arvioivat opetustaidot hoitotyön opettajan neljänneksi tärkeimmäksi osa-alueeksi. Vähiten tärkeäksi osa-alueeksi hoitotyön opettajan opetustaidot arvioivat englantilaiset opettajat ja suomalaiset opiskelijat. Hoitotyön opettajan opetustaidot toteutuivat suomalaisten ja englantilaisten opiskelijoiden mielestä kolmanneksi parhaiten hoitotyön opettajan toiminnassa, kun taas englantilaiset, saksalaiset ja suomalaiset opettajat sekä saksalaiset opiskelijat arvioivat hoitotyön opettajan arviointitaitojen toteutuvan kaikkein heikoiten. (Salminen 2000.)

Hoitotyön opettajat (n = 426) arvioivat olevansa varmempia opettaessaan koulussa kuin käytännön kentällä (Goodman ym. 2006). Hyvien oppimiskokemusten

etukäteissuunnittelu (Yoder & Saylor 2002; Davis ym. 2005; Hsu 2006) ja tavoitteiden sekä sisällön laatiminen opetussuunnitelman tavoitteet (Gillespie 2002; Davis ym. 2005) ja opiskelijan tarpeet huomioiden (Gillespie 2002; Ironside 2005; Salsali 2005) edistävät opiskelijoiden oppimista (Ironside 2005; Hsu 2006). Opiskelijoiden mielestä opettajat ovat rutiineihin kangistuneita, enemmän tehtävä- kuin oppimisorientoituneita ja he käyttivät harvoin mahdollisuuksiaan kehittää opiskelijan kriittistä ajattelua (Gilmartin 2001; Hsu 2006), mikä heijastuu heikentyneenä uskottavuutena opettajan opetuksessa (Goodman ym. 2006).

Opiskelijoiden mielestä hoitotyön opettajan tehtävä on antaa informaatio opintojaksosta selkeästi ja loogisesti (Gignac-Caille & Oermann 2001; Gillespie 2002), haastaa opiskelijoita ja auttaa opiskelijoita löytämään vastaukset (Yoder & Saylor 2002). Opettajan tulee myös hyväksyä opiskelijan erehdykset oppimiseen kuuluvina (Gillespie 2002). Hoitotyön opettajan yksi tehtävä on opiskelijoiden mielestä kohdistaa huomio oikeisiin asioihin, mikä onnistuu esimerkiksi huumorin (Ulloth 2002) tai reflektion (Corlett 2000; Gilmartin 2001; Tiwari, Lam, Yuen, Chan, Fung & Chan 2005) avulla. Huumori saa myös opiskelijat kuuntelemaan opettajaa ja auttaa opiskelijoita oppimaan ja muistamaan paremmin oppimansa (Ulloth 2002).

Hoitotyön opettajan tehtävä on heidän itsensä (n = 143) mielestä helpottaa opiskelijan oppimista ja auttaa opiskelijaa itseohjautuvaan oppimiseen (Salsali 2005) sekä rohkaista kriittiseen ajatteluun (Johnsen ym. 2002). Opettajat ajattelevat teoriaa opetettavan sekä luokassa että ohjatussa harjoittelussa (Corlett 2000). Hoitotyön opettajien mielestä tärkeää on myös se, että opiskelija tuntee voivansa pyytää tarvittaessa apua, opettaja on halukas vastaamaan opiskelijan kysymyksiin (Viverais-Dresler & Kutschke 2001; Berg & Lindseth 2004) ja opettaja antaa opiskelijalle tietoa opiskelukohteista ja mahdollisuuksista sekä vahvistaa opiskelijan tietoperustaa (Lopez 2003).

Opettaja toimii opiskelijoiden intellektuellina roolimallina (Davis ym. 2005) kunnioittaen opiskelijan kykyjä ja kokemuksia (Ironside 2005; Salsali 2005) ottamalla heidät mukaan opetuksen suunnitteluun. Tämä auttaa opiskelijaa rakentamaan, kehittämään ja kokoamaan ajatuksiaan (Ironside 2005) ja oppimaan päätöksentekoa (Gillespie 2002; Paton 2005). Opiskelijoiden kriittisen ajattelun kehittymistä edistävät myös kysymykset, oikeanlainen ohjaus ja opiskelijan taitojen oikea arvioiminen (Duffy

& Watson 2001; Gillespie 2002; Hsu 2006). Käytännön ongelmatilanteiden hyödyntäminen opetuksessa edistää opiskelijoiden oppimista ja teoretiedon soveltamista käytäntöön (Tiwari ym. 2005), mikä onkin yksi hoitotyön opettajan tärkeimpiä ominaisuuksia (Lee ym. 2002; Tang ym. 2005).

3.3 Arviointitaidot

Hoitotyön opettajan arviointitaidoilla tarkoitetaan Knoxin ja Moganin (1985) määritelmän mukaan opettajan opiskelijalle antamaa palautetta opiskelijan hoitamisen taidoista ja kirjallisista töistä. Hoitotyön opettajan arviointitaitojen osaamista on tutkittu 2000-luvulla kymmenessä tutkimuksessa, joista laadullisia tutkimuksia on neljä ja määrällisiä tutkimuksia kuusi. Tutkimukset on taulukoitu liitteeseen 3.

Hoitotyön opettajan arviointitaidot arvioivat tärkeimmäksi opettajan toiminnan osa-alueeksi amerikkalaiset opettajat (Gignac-Caille & Oermann 2001) ja kanadalaiset opiskelijat (Viverais-Dresler & Kutsche 2001). Toiseksi tärkeimmäksi osa-alueeksi hoitotyön opettajan arviointitaidot arvioivat amerikkalaiset opiskelijat (Gignac-Caille & Oermann 2001) ja australialaiset opettajat (Lee ym. 2002). Kolmanneksi tärkeimmäksi osa-alueeksi arviointitaidot arvioivat suomalaiset (Salminen 2000) ja norjalaiset (Johnsen ym. 2002) opettajat sekä australialaiset opiskelijat (Lee ym. 2002). Englantilaiset opettajat ja suomalaiset opiskelijat arvioivat arviointitaidot neljänneksi tärkeimmäksi osa-alueeksi. Vähiten tärkeäksi osa-alueeksi hoitotyön opettajan arviointitaidot arvioivat englantilaiset ja saksalaiset opiskelijat ja saksalaiset opettajat. Hoitotyön opettajan arviointitaidot toteutuivat kolmanneksi parhaiten suomalaisten opettajien mielestä ja neljänneksi parhaiten suomalaisten ja saksalaisten opiskelijoiden mielestä sekä englantilaisten ja saksalaisten opettajien mielestä. Heikoiten arviointitaidot toteutuivat englantilaisten opettajien mielestä. (Salminen 2000.)

Tärkeintä arviointitaidoissa on oikeudenmukaisuus ja sellaisen palautteen antaminen, mikä muuttaa opiskelijan näkemystä arvioitavasta asiasta (Viverais-Dresler & Kutschke 2001). Myös opettajan kyky korjata opiskelijan erehdyksiä opiskelijaa väheksymättä (Gignac-Caille & Oermann 2001; Lee ym. 2002) ja se, ettei opettaja esitä kritiikkiä

toisten opiskelijoiden kuullen (Gignac-Caille & Oermannn 2001) on tärkeää. Opettajan itse-arviointi koettiin vähiten tärkeäksi opettajan ominaisuudeksi (Viverais-Dresler & Kutschke 2001), vaikka opettajan toiminnan tehokkuutta tulee Salsalin (2005) mukaan arvioida opiskelijan asenteen ja käyttäytymisen muutoksena. Opiskelijoiden mielestä arvioinnissa pitääkin kiinnittää huomiota arviointiperusteiden lisäksi myös opiskelijan asenteeseen oppimista kohtaan, oma-aloitteisuuteen ja potilaan yksilöllisyyden huomioimiseen (Tiwari ym. 2005).

Hoitotyön opettajan antama oikeanlainen arviointi ohjaa opiskelijoiden oppimista (Johnsen ym. 2002; Tiwari ym. 2005), lisää opiskelijan tietoisuutta heikkouksistaan (Hsu 2006) ja luottamusta omiin ongelmanratkaisutaitoihin sekä ymmärrystä hoitotyöstä (Tiwari ym. 2005). Opettaja myös herättää ja ylläpitää opiskelijan kiinnostusta antamalla rakentavaa palautetta (Lopez 2003). Opiskelijoiden mielestä opettajat antavat harvoin hyvää palautetta, koska he keskittyvät arvioinnissa tehtävien ja tennpujen arviointiin kriittisen ajattelukyvyyn, ongelmanratkaisutaitojen ja hoitamisen taidon arvioinnin sijasta (Hsu 2006). Kuitenkin Duffyn ja Watsonin (2001) mukaan opettajat arvioivat opiskelijoiden tiedollisen osaamisen ja käytännön hoitotaidon lisäksi opiskelijoiden asenteita.

3.4 Persoonallisuuden piirteet

Hoitotyön opettajan persoonallisuuden piirteillä tarkoitetaan niitä yksilön asenteita, tunteita ja ominaisuuksia, jotka eivät ole opetustaitojen, hoitokompetenssin tai ihmissuhteiden piirteitä, mutta voivat vaikuttaa niihin kaikkiin (Knox & Mogan 1985). Hoitotyön opettajan persoonallisuuden piirteitä on tutkittu 2000-luvulla viidessätoista tutkimuksessa. Tutkimuksista laadullisia on viisi ja määrällisiä kymmenen. Tutkimukset on taulukoitu liitteessä 3.

Hoitotyön opettajan persoonallisuuden piirteet ovat englantilaisten ja saksalaisten opettajien mielestä toiseksi tärkein opettajan toiminnan osa-alue (Salminen 2000). Kolmanneksi tärkeimmäksi osa-alueeksi hoitotyön opettajan persoonallisuuden piirteet arvioivat taiwanilaiset (Tang ym. 2005), saksalaiset ja suomalaiset opiskelijat (Salminen

2000). Neljänneksi tärkeimmäksi osa-alueeksi persoonallisuuden piirteet arvioivat amerikkalaiset opettajat (Gignac-Caille & Oermann 2001) ja englantilaiset opiskelijat (Salminen 2000). Vähiten tärkeäksi hoitotyön opettajan persoonallisuuden piirteet arvioivat amerikkalaiset (Gignac-Caille & Oermann 2001) ja australialaiset (Lee ym. 2002) opiskelijat sekä australialaiset (Lee ym. 2002), norjalaiset (Johnsen ym. 2002) ja suomalaiset opettajat. Hoitotyön opettajan persoonallisuuden piirteet toteutuvat englantilaisten, saksalaisten ja suomalaisten opettajien mielestä toiseksi parhaiten. Kolmanneksi parhaiten ne toteutuivat saksalaisten opiskelijoiden mielestä, neljänneksi parhaiten englantilaisten opiskelijoiden mielestä ja viidenneksi parhaiten eli heikoiten hoitotyön opettajan persoonallisuuden piirteiden osa-alue toteutui suomalaisten opiskelijoiden mielestä. (Salminen 2000.)

Tärkeimpiä opettajan persoonallisuuden piirteitä ovat innostava asenne hoitotyön opettamisessa (Berg & Lindseth 2004; Tang ym. 2005) ja opiskelijoiden kanssa toimeen tuleminen (Berg & Lindseth 2004). Hoitotyön opettajalla tulee olla halu viettää aikaa opiskelijoiden kanssa (Gillespie 2002) ja luottamus opiskelijoita kohtaan (Lopez 2003; Hsu 2006). Tärkeää on myös se, että hoitotyön opettaja on helposti lähestyttävä (Duffy & Watson 2001; Ulloth 2002; Yoder & Saylor 2002).

Hoitotyön opettaja on opiskelijoiden huomaavainen, hienotunteinen ja herkkä kuuntelija (Duffy & Watson 2001; Yoder & Saylor 2002; Hsu 2006). Hoitotyön opettaja myös huolehtii opiskelijoista (Lopez 2003; Hsu 2006) ja on inhimillinen (Paton 2005), myötätuntoinen (Gillespie 2002; Yoder & Saylor 2002) ja ymmärtäväinen (Yoder & Saylor 2002) opiskelijoita kohtaan. Opiskelijoiden mielestä hoitotyön opettajan tulee olla myös ystävällinen, lämmin ja tunteellinen (Yoder & Saylor 2002).

Hoitotyön opettaja toimii opiskelijan asianajajana ja opiskelijan oppimisen sekä ymmärtämisen projektoijana (Paton 2005). Opettajan tulee kommunikoida selkeästi (Davis ym. 2005), antaa puheenvuoro opiskelijalle ja kyetä antamaan negatiivinen palaute rakentavasti (Gillespie 2002). Hoitotyön opettaja voi hyödyntää omaa persoonallisuuttaan edistääkseen opiskelijan oppimista (Gillespie 2002). Esimerkiksi huumori edistää opettajan roolimallina olemista (Johnsen ym. 2002; Ulloth 2002; Yoder & Saylor 2002) ja sitä kautta opiskelijan oppimista (Ulloth 2002).

Hoitotyön opettajan ammatillisuus (Duffy & Watson 2001) ja sitoutuneisuus (Gillespie 2002; Yoder & Saylor 2002) sekä kyky kyseenalaistaa omat taitonsa ja kokemuksensa (Lee ym. 2002; Paton 2005) ovat tärkeitä persoonallisuuden piirteitä. Opettajan tulee myös olla tietoinen omista vahvuuksistaan ja heikkouksistaan sekä tunnustaa tekemänsä virheet (Gilmartin 2001; Johnsen ym. 2002). Tehokas hoitotyön opettaja on joustava (Gillespie 2002; Berg & Lindseth 2004), oikeudenmukainen (Nahas & Yam 2001; Yoder & Saylor 2002; Berg & Lindseth 2004), määrätietoinen (Gillespie 2002) sekä organisointikykyinen (Lee ym. 2002).

3.5 Suhteet opiskelijoihin

Hoitotyön opettajan suhteella opiskelijoihin tarkoitetaan mielenkiintoa ja kommunikaatiota kahden tai useamman henkilön välillä poissulkien hoitajan ja potilaan välinen terapeuttilinen suhde (Knox & Mogan 1985). Hoitotyön opettajan suhteita opiskelijoihin on tutkittu 22:ssa tutkimuksessa 2000-luvulla (Liite 3). Tutkimuksista yksitoista on laadullista ja yksitoista määrällistä tutkimusta.

Hoitotyön opettajan arviointitaidot olivat tärkein opettajan toiminnan osa-alue australialaisten (Lee ym. 2002), englantilaisten ja suomalaisten (Salminen 2000) opettajien ja amerikkalaisten (Gignac-Caille & Oermann 2001), australialaisten (Lee ym. 2002), englantilaisten, suomalaisten (Salminen 2000) ja taiwanilaisten (Tang ym. 2005) mielestä. Toiseksi tärkeimmäksi osa-alueeksi suhteet opiskelijoihin arvioivat saksalaiset opiskelijat (Salminen 2000). Amerikkalaiset (Gignac-Caille & Oermann 2001) ja saksalaiset (Salminen 2000) opettajat sekä kanadalaiset (Viverais-Dresler & Kutsche 2001) ja kiinalaiset (Nahas & Yam 2001) opiskelijat arvioivat hoitotyön opettajan suhteet opiskelijoihin kolmanneksi tärkeimmäksi osa-alueeksi, kun taas norjalaiset opettajat (Johnsen ym. 2002) arvioivat ne neljänneksi tärkeimmäksi. Hoitotyön opettajan suhteet opiskelijoihin toteutuvat englantilaisten, saksalaisten ja suomalaisten opettajien sekä suomalaisten opiskelijoiden mielestä parhaiten hoitotyön opettajan toiminnassa ja toiseksi parhaiten englantilaisten ja saksalaisten opiskelijoiden mielestä (Salminen 2000).

Hoitotyön opettajan vuorovaikutus opiskelijoiden, kollegoiden ja yhteistyökumppanien kanssa pohjautuu ammatillisiin ja koulutuksellisiin arvoihin sekä eettisiin ohjeisiin (Davis ym. 2005). Holmian (2001) mukaan opettajan ja opiskelijan välinen vuorovaikutus perustuu humanistiseen arvoihin ja se on opettamisen ja oppimisen perusta. Myös huumorilla on merkittävä rooli hoitotyön opettajan ja opiskelijan välisessä suhteessa oppimisen motivoijana ja oppimista edistävän ilmapiirin synnyttäjänä (Vesa & Isola 2000). Vuorovaikutussuhteessa korostuvat tasavertaisuus, luottamuksellisuus, tavoitteellisuus, ammatillisuus sekä hoitotyön opettajan ja opiskelijan näkökulmien kohtaaminen (Holmia 2001; Pennanen 2001). Hoitotyön opettaja voi kehittää omia vuorovaikutustaitojaan esimerkiksi opiskelijapalautteen perusteella (Holopainen & Tossavainen 2003).

Opettaja-opiskelijasuhte käsittää sekä henkilökohtaisia että ammatillisia piirteitä ja sen päämääränä on opiskelijan oppiminen (Pennanen 2001; Gillespie 2002). Se on vuorovaikutteinen, kehittyvä ja siinä on tuntemista, olemista ja kommunikointia (Pennanen 2001; Gillespie 2002) sekä opiskelijan tukemista, opiskelijasta huolen pitämistä ja opiskelijan roolimallina toimimista (Duffy & Watson 2001; Pennanen 2001; Yoder & Saylor 2002; Hsu 2006). Yksi tärkeimmistä piirteistä opettaja-opiskelija-suhteessa on opettajan toimiminen yhteyshenkilönä (Duffy & Watson 2001; Pennanen 2001; Viverais-Dresler & Kutschke 2001; Gillespie 2002).

Tärkeää hoitotyön opettajan suhteessa opiskelijaan on, että opettaja tuntee opiskelijansa (Holopainen & Tossavainen 2003; Ironside 2005), kohtaa opiskelijat huomioiden heidän tarpeensa ja on halukas auttamaan opiskelijoita (Duffy & Watson 2001; Pennanen 2001; Berg & Lindseth 2004). Tärkeää on myös kannustaa opiskelijoita keskinäiseen kunnioitukseen (Johnsen ym. 2002; Lee ym. 2002) ja ratkaista ongelmat yhdessä opiskelijoiden kanssa. Myös opiskelijoiden vilpittömän ja tasapuolisen kohtelu on tärkeää opettajan suhteessa opiskelijoihin. (Tang ym. 2005.)

Opettajan ja opiskelijan tasa-arvoinen suhde näkyy molemminpuolisena arvostuksena, kunnioituksena ja opiskelijoiden hyvänä itsetuntona (Koskelo 2001; Gillespie 2002; Ulloth 2002). Opettajan tuntiessa opiskelijansa lisääntyvät opiskelijan itseluottamus ja oppimismotivaatio ja ammatillisuuden kehittyminen alkaa (Koskelo 2001; Gillespie 2002; Lopez 2003). Opiskelijan ja opettajan välisessä suhteessa opettaja toimii

roolimallina hoitamisen, ammatillisuuden ja arvoperustan oppimisessa (Holmia 2001; Pennanen 2001). Opettajien mielestä heidän työssään myös toteutui opiskelijoiden kohtaaminen tulevina hoitajina (Viverais-Dresler & Kutschke 2001; Johnsen ym. 2002; Lee ym. 2002).

Hoitotyön opettajan ja opiskelijan välinen suunnitelmallinen vuorovaikutus lisää opiskelijan oppimista, ammatillista kehittymistä (Holmia 2001; Gillespie 2002; Holopainen & Tossavainen 2003; Hsu 2006) ja hyvän opettaja-opiskelijasuhteen syntymistä (Duffy & Watson 2001; Holmia 2001; Gillespie 2002; Ironside 2005). Hyvä opettaja-opiskelijasuhte synnyttää molemminpuolista turvallisuutta, oikeudenmukaisuutta, kunnioitusta ja arvostusta sekä antaa opiskelijoille tunteen siitä, että he ovat tervetulleita opiskelemaan (Duffy & Watson 2001; Pennanen 2001; Viverais-Dresler & Kutschke 2001; Gillespie 2002; Lopez 2003; Ironside 2005).

Tehoton hoitotyön opettaja ei huolehdi opiskelijoistaan, eikä halua kohdata heitä luokan ulkopuolella (Berg & Lindseth 2004), mikä heikentää opiskelijan ja opettajan välistä vuorovaikutusta ja opiskelijan ammatillista kasvua (Koskelo 2001). Koskelon (2001) mukaan opettajan ja opiskelijan välinen hajottava vuorovaikutussuhde sisältää kokemuksia oppimisen yksinäisyydestä, opettajan vallankäytöstä ja opiskelijan epävarmuudesta oppimisestaan. Opiskelijoiden mielestä myös opettajan yksinpuhelu lisää opettajien ja opiskelijoiden tunnetta eristäytymisestä ja vetäytymisestä (Gilmartin 2001; Koskelo 2001; Ironside 2005) ja opettajan liian tiukka ”kuulustelu” oppimistilanteissa koetaan ahdistavana (Lopez 2003).

4 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TUTKIMUSONGELMAT

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on kuvata hoitotyön opettajien osaamista heidän itsensä arvioimana.

Tutkimuksessa vastataan seuraaviin ongelmiin:

1. Millaiseksi hoitotyön opettajat arvioivat oman hoitokompetenssin osaamisensa?
2. Millaiseksi hoitotyön opettajat arvioivat oman opetustaito-osaamisensa?
3. Millaiseksi hoitotyön opettajat arvioivat oman arviointitaito-osaamisensa?
4. Millaiseksi hoitotyön opettajat arvioivat omat persoonallisuuden piirteensä?
5. Millaiseksi hoitotyön opettajat arvioivat oman osaamisensa suhteissa opiskelijoihin?

5 TUTKIMUKSEN EMPIIRINEN TOTEUTUS

5.1 Aineistonkeruumenetelmä

Aineisto kerättiin kyselylomakkeella, joka lähetettiin tutkittaville sekä sähköisenä että perinteisenä lomakekyselynä. Survey-kyselyä käytetään, kun halutaan saada tutkimusaineisto, joka kuvaa laajojen joukkojen käsityksiä, mielipiteitä, asenteita jne. Kyselytutkimuksella saadun aineiston avulla voidaan tarkastella erilaisten ihmisten suhtautumista kyseessä olevaan asiaan ja muuttujien välisiä suhteita. Kyselytutkimus suunnitellaan huolellisesti ja varmistetaan, että tutkittava ilmiö katetaan sisällöltään riittävästi. Kyselytutkimusta suunniteltaessa huomioidaan myös kohdejoukon edustavuus sekä datan objektiivisuus ja määrällisyys. (Anttila 2005; Burns & Grove 2005; Metsämuuronen 2006.) Survey-kysely (Liite 4), jolla aineisto kerättiin, koostuu kahdesta osasta eli 17 taustamuuttujasta ja Opettajamittari 2000© :sta.

Taustamuuttujissa kysyttiin opettajan ikää, sukupuolta, ammattitutkintoa, koulutusta, virkanimikettä ja työkokemusta hoitotyössä sekä hoitotyön opettajana. Opettajaa pyydettiin nimeämään ammattikorkeakoulu, jossa hän työskentelee ja opetuksensa pääasialliset tietopuoliset alueet sekä ne ohjatun harjoittelun alueet, joissa opettaja pääasiassa ohjaa. Taustamuuttujissa kysyttiin myös opettajan osallistumisesta täydennyskoulutukseen viimeisen vuoden aikana, täydennyskoulutuksen laajuutta ja sisältöä. Lisäksi kysyttiin opettajan osallistumisesta tutkimus- ja kehittämistoimintaan, tiimityöskentelyyn ja opettajan kirjoittamisesta erilaisiin julkaisuihin. Lopuksi opettajaa pyydettiin nimeämään työnsä kolme keskeisintä aluetta.

Opettajamittari 2000© on Salmisen (2000) väitöskirjatutkimuksen tuloksena syntynyt mittari hoitotyön opettajan osaamisen itsearviointiin. Mittariin valittiin 74:stä hyvälle hoitotyön opettajalle esitetystä vaatimuksesta suomalaisten, iso-britannialaisten ja saksalaisten hoitotyön opettajien (n = 166) sekä hoitotyön opiskelijoiden (n = 383) mielestä 20 tärkeintä vaatimusta pääkomponenttianalyysin perusteella (Salminen 2000). Hyvän hoitotyön opettajan vaatimuksia kuvaavan mittarin on kehittänyt alun perin Jacobson (1966) tutkiessaan hoitotyön opiskelijoiden (n = 961) käsityksiä tehokkaan

kliinisen opettajan käyttäytymisestä. Hän muodosti avoimien vastausten pohjalta kuusi pääkategoriaa ja 58 väittämää sisältävän mittarin (Jacobson 1966). Mittaria ovat edelleen testanneet ja kehittäneet Mogan ja Knox 1980-luvulla, jolloin mittarin pääkategoriat vähenivät viiteen, edelleen käytössä olevaan kategoriaan (Knox & Mogan 1985; Mogan & Knox 1987; Salminen 2000). Suomeksi mittarin on kääntänyt ja muokannut Moganin ja Knoxin (1987) mittarista Leino-Kilpi vuonna 1991 (Leino-Kilpi 1992; Leino-Kilpi ym. 1995). Salmisen (2000) tutkimuksen tuloksena syntynyt Opettajamittari 2000© on kuitenkin ensimmäinen mittari, jolla opettajat voivat arvioida itseään ja toimintaansa joko kokonaisuutena tai pienempinä osakokonaisuuksina.

Opettajamittari 2000© rakentuu viidestä pääkategoriasta, joita ovat hoitokompetenssi, opetustaidot, arviointitaidot, persoonallisuuden piirteet ja suhteet opiskelijoihin. Kunkin pääkategorian alla on neljä kategoriaa kuvaavaa väittämää, jotka hoitotyön opiskelijat ovat nimenneet tärkeimmiksi opettajaan kohdistuvista 74 vaatimuksesta. (Salminen 2000.) Opettajat arvioivat omaa toimintaansa viisiportaisella negatiivinen-positiivinen skaalatulla Likert-asteikolla. Likert-asteikossa luku viisi kuvaa toiminnan toteutumista erittäin hyvin ja luku yksi kuvaa toiminnan toteutumista huonosti. Luku kolme on moniselitteinen, jolloin toiminta joko toteutuu tai ei toteudu. (Uhari & Nieminen 2001; Burns & Grove 2005; Metsämuuronen 2006.) Lomakkeen on esitestannut 25 ammattikorkeakoulussa työskentelevää hoitotyön opettajaa ja sen on arvioinut asiantuntijapaneeli esitestauksen jälkeen.

5.2 Tutkimuksen kohdejoukko ja aineistonkeruun toteutus

Tämä tutkimus on kokonaistutkimus, jossa perusjoukon muodostivat kaikki Suomessa toimivat hoitotyön, ensihoidon, kättilötyön ja terveydenhoitotyön opettajat. Suomessa on 25 terveysalan ammattikorkeakoulua, joissa toimii 765 hoitotyön opettajaa. Kokonaistutkimukseen päädyttiin, koska haluttiin saada kattavasti tietoa hoitotyön opettajien osaamisesta Suomessa. Kokonaistutkimukseen ei laskettu mukaan yhtä ammattikorkeakoulua, jonka opettajilla esitestattiin kysely. Näin ollen varsinaiseen tutkimukseen osallistui 24 ammattikorkeakoulua, joista neljä oli ruotsinkielisiä.

Hoitotyön opettajien kokonaismäärä tutkimuksessa oli 740, joista suomenkielisiä oli 685 ja ruotsinkielisiä 55.

Aineisto kerättiin samanaikaisesti Hoitotyön opettajan osaaminen -tutkimushankkeen aineistonkeruun kanssa. Aineistonkeruu aloitettiin keväällä 2007 tutkimuslupien anomisella suomenkielisistä ammattikorkeakouluista. Tutkimuslupa-anomus lähetettiin suomen- ja ruotsinkielisten ammattikorkeakoulujen koulutusjohtajalle, toimialajohtajalle, rehtorille tai yksikönjohtajalle. Ruotsinkielisiin ammattikorkeakouluihin tutkimuslupa-anomukset lähetettiin syyskuussa 2007 ja viimeinen tutkimuslupa ruotsinkielisistä kouluista myönnettiin marraskuussa 2007.

Tutkimusluvan myöntämisen yhteydessä pyydettiin ammattikorkeakouluista opettajien sähköpostiosoitelista, jotta sähköinen aineistonkeruu Webropol-ohjelmalla voitiin toteuttaa. Aineistonkeruu aloitettiin keväällä 2007 portaittain tutkimusluvan myöntämisen jälkeen. Opettajat saivat henkilökohtaisen sähköpostisaatekirjeen (Liite 5a), josta oli linkki itse kyselyyn. Saatekirjeen linkki sulkeutui sen jälkeen, kun opettaja oli klikannut lähetä-painiketta kyselyn lopussa. Opettajille, jotka eivät vastanneet kyselyyn, lähetettiin keväällä kaksi uusintakyselyä ja syys-lokakuussa 2007 vielä kaksi uusintakyselyä kaikille suomenkielisille opettajille. Ruotsinkielisille opettajille lähetettiin varsinainen kysely saatekirjeineen (Liite 5b) ja kaksi uusintakyselyä lokamarraskuussa 2007. Sähköisen kyselyn kokonaisvastausprosentti oli 28 % (n = 210).

Sähköisen aineistonkeruun alhaisen vastausprosentin vuoksi tehtiin suomenkielisiin ammattikorkeakouluihin perinteinen lomakekysely marraskuun 2007 aikana. Lomake muokattiin sähköisestä kyselystä paperiversioksi lokakuussa, samoin kuin saatekirje. Lomakekyselyä varten ammattikorkeakouluissa otettiin yhteyttä tutkimusluvan myöntäjään, joka nimesi yhteyshenkilöt yksiköittäin. 20:ssa suomenkielisessä ammattikorkeakoulussa on yhteensä 33 yksikköä, joissa lomakekysely toteutettiin usealla eri tavalla. Yksiköistä 18:ssa kävi tutkimushankkeeseen osallistuva henkilö esittelemässä hanketta ja 14 yksikköön lähetettiin lomakkeet postitse yksikössä toimivalle yhteyshenkilölle. Yhteen yksikköön ei tehty lomakekyselyä, koska sen vastausprosentti sähköisessä kyselyssä oli 75 %. Lomakkeita jaettiin hoitotyön opettajille 558 kappaletta ja niitä palautettiin 132, mikä nosti vastausprosentin 46 %:iin.

Yksiköihin, joihin lomakkeet lähetettiin postissa, liitettiin mukaan valmiiksi maksettu palautuskuori. Yhdeksässä yksikössä, joissa tutkimushanketta esiteltiin hoitotyön opettajien opettajankokouksen yhteydessä, opettajille oli varattu aikaa kyselyyn vastaamiseen. Aineistonkeruun toteuttamisessa ongelmia aiheuttivat tutkimusluvan myöntäjien, yksiköiden yhteyshenkilöiden ja hoitotyön opettajien huono tavoitettavuus ja kiireinen aikataulu.

5.3 Aineiston analyysimenetelmät

Aineisto analysoitiin tilastollisin menetelmin. Aineisto on pääosin määrällisessä eli numeromuodossa, joten tilastollisissa analyysissä käytettiin SASr Enterprise Guide 4.0 -ohjelmaa ja SPSS -ohjelmaa. Analyysin aluksi tarkasteltiin kohdejoukkoa kuvaavia tunnuslukuja taustamuuttujien frekvensseinä, prosentteina, keskiarvoina ja -hajontoina iän, sukupuolen, ammattitutkinnon, koulutuksen, virkanimikkeen ja täydennyskoulutuksen osallistumisen suhteen. Tulokset raportoitiin sanallisessa muodossa ja havainnollistavina taulukoina. Samalla tarkasteltiin myös aineiston jakaumia ja korjattiin dataan jääneet vieraat sekä poikkeavat havaintoarvot. (ks. Uhari & Nieminen 2001; Anttila 2005; Burns & Grove 2005; Helenius & Katajisto 2005; Metsämuuronen 2006; Hurme 2007.)

Seuraavaksi tarkasteltiin Opettajamittari 2000©:n muuttujien frekvenssejä, prosentteja ja muuttujien frekvenssi- ja prosenttijakaumia, jotka kertovat muuttujien erisuurten arvojen esiintymisestä lukumääräisesti ja prosenttiosuutena havaintojen kokonaismäärästä. Opettajamittari 2000©:n Likert-asteikolliset muuttujat käyttäytyvät järjestysasteikollisten muuttujien tavoin, joten niiden jakauman sijaintia eli muuttujan arvojen keskimääräistä tasoa ja hajontaa eli muuttujan arvojen vaihtelua tarkasteltiin keskiarvon ja keskihajonnan avulla. Tulokset raportoitiin sanallisessa muodossa ja taulukoina. (ks. Uhari & Nieminen 2001; Anttila 2005; Burns & Grove 2005; Helenius & Katajisto 2005; Metsämuuronen 2006; Hurme 2007.)

Opettajamittari 2000©:n muuttujien suhdetta taustamuuttujiin tarkasteltiin eri tavoin. Viidelle pääkategorialle laskettiin summamuuttujat siten, että kunkin muuttujan saamat

keskiarvot laskettiin yhteen ja jaettiin kunkin muuttujan havaintojen määrällä, jolloin summaksi saatiin kunkin pääkategorian keskiarvojen summa. Tämän jälkeen laskettiin vielä kunkin pääkategorian summamuuttujalle keskiarvot ja keskihajonnat. Summamuuttujan muodostamisessa huomioitiin se, ettei summamuuttujan laskemisen jälkeen summan muodostaneita muuttujia voitu enää tarkastella yksittäisinä muuttujina. Tulokset raportoitiin sekä sanallisesti että taulukossa. (ks. Uhari & Nieminen 2001; Anttila 2005; Burns & Grove 2005; Helenius & Katajisto 2005; Metsämuuronen 2006; Vahlberg, Helenius & Katajisto 2006.)

Summamuuttujien muodostamisen jälkeen tarkasteltiin ammattitutkinnon, koulutuksen, ja täydennyskoulutuksen sisällön yhteyttä summamuuttujiin epäparametrisen yksisuuntaisen varianssianalyysin avulla eli Kruskal-Wallis -testillä. Kruskal-Wallis -testi tehtiin, koska summamuuttujien keskiarvojen jakauma oli vino ja tarkasteltavissa taustamuuttujissa oli kaikissa useampi kuin kaksi luokkaa. Tuloksia tarkasteltiin erilaisin tunnusluvuin ja raportoitiin sanallisessa muodossa. (ks. Uhari & Nieminen 2001; Anttila 2005; Burns & Grove 2005; Helenius & Katajisto 2005; Metsämuuronen 2006; Hurme 2007.)

Yksinkertaisen regressioanalyysin avulla tarkasteltiin iän, työkokemuksen hoitotyössä ja hoitotyön opettajana yhteyttä summamuuttujiin. Yksinkertainen regressioanalyysi valittiin, koska haluttiin tarkastella numeerisen muuttujan yhteyttä summamuuttujien keskiarvoihin sekä tarkastella yhteyden tilastollista merkitsevyyttä. Tuloksia tarkasteltiin tunnusluvuin ja graafisen sirontakuvion avulla, johon oli piirretty regressiosuoran kuvaaja. Tulokset raportoitiin sanallisessa muodossa. (ks. Uhari & Nieminen 2001; Burns & Grove 2005; Helenius & Katajisto 2005; Metsämuuronen 2006.)

6 TUTKIMUSTULOKSET

6.1 Kohdejoukon kuvaus

Tutkimuksen kohdejoukko muodostui suomalaisista hoitotyön opettajista, jotka olivat iältään 27 vuodesta 64 vuoteen. Vastaajien keski-ikä oli 50 vuotta (kh 7.7) ja eniten oli 52-vuotiaita. Kolme vastaajaa jätti ikänsä ilmoittamatta. Vastaajista 331 oli naisia ja viisi miestä. Vastaajista kuusi oli jättänyt sukupuolensa ilmoittamatta.

Hoitotyön opettajista 282 (83 %) oli sairaanhoitajia ja 82 (24 %) terveydenhoitajia. Kätilöitä hoitotyön opettajista oli 32 (9 %). Taulukkoa 1 lukiessa on huomioitava kaksoistutkinnon, esimerkiksi kätilö-terveydenhoitaja vaikutus siihen, ettei ilmoitettu n ole sama kuin yhteenlaskettu frekvenssi. (Taulukko 1.)

Taulukko 1. Hoitotyön opettajien ammattitutkinto (n = 342)

Ammatti	Frekvenssit	Prosentit
Sairaanhoitaja	282	83
Terveydenhoitaja	82	24
Kätilö	32	9
Ensihoitaja	0	0

Hoitotyön opettajista 232:lla (69 %) oli terveydenhuollon kandidaatin/terveystieteiden maisterin koulutus. Terveydenhuollon/terveystieteiden lisensiaatin tutkinnon oli suorittanut 15 (4 %) ja terveydenhuollon/terveystieteiden tohtorin tutkinnon oli suorittanut 25 (7 %) hoitotyön opettajaa. Kasvatustieteiden maistereita hoitotyön opettajista oli 19 (6 %), lisensiaatteja 32 (10 %) ja tohtoreita 7 (2 %). Muu koulutus, kuten esimerkiksi sairaanhoidon opettaja tai yhteiskuntatieteiden maisteri, oli kuudella (2 %) hoitotyön opettajalla. Kuusi hoitotyön opettajaa oli jättänyt ilmoittamatta korkeimman koulutuksensa. (Taulukko 2.)

Taulukko 2. Hoitotyön opettajien koulutustaso (n = 342)

Koulutus	Frekvenssit	Prosentit
THK/TtM	232	69
THL/TtL	15	4
TKT/TtT	25	7
KM	19	6
KL	32	10
KT	7	2
Muu	6	2

Hoitotyön opettajien työkokemus hoitotyössä vaihteli vuodesta 42 vuoteen (ka 12 vuotta, kh 7.4). Kymmenen hoitotyön opettajaa ei ilmoittanut työkokemustaan hoitotyössä. Hoitotyön opettajien työkokemus opettajana vaihteli nollassa vuodesta 35 vuoteen (ka 14 vuotta, kh 8.4). Kuusi hoitotyön opettajaa jätti työkokemuksensa opettajana ilmoittamatta.

Hoitotyön opettajista 233 (69 %) oli lehtoreita ja 67 (20 %) tuntiopettajia. Yliopettajia vastaajista oli 34 (10 %). Neljä (1 %) hoitotyön opettajaa ilmoitti virkanimikkeekseen muu, esimerkiksi kv-koordinaattori, ja neljä jätti virkanimikkeensä ilmoittamatta. (Taulukko 3.)

Taulukko 3. Hoitotyön opettajien virkanimike (n = 338)

Virkanimeke	Frekvenssit	Prosentit
Lehtori	233	69
Yliopettaja	34	10
Tuntiopettaja	67	20
Muu	4	1

Hoitotyön opettajista 227 (67 %) oli osallistunut ja 107 (32 %) ei ollut osallistunut täydennyskoulutukseen viimeisen vuoden aikana. Täydennyskoulutukseen osallistumisen laajuus vaihteli neljästä tunnista 1566 tuntiin (ka 93 tuntia). Kahdeksan

hoitotyön opettajaa ei ilmoittanut osallistumistaan täydennyskoulutukseen viimeisen vuoden aikana.

Hoitotyön opettajat olivat osallistuneet sisällöltään erilaiseen täydennyskoulutukseen tutkimusta edeltävänä vuonna. Jotkut hoitotyön opettajista olivat osallistuneet useisiin erilaisiin koulutuksiin viimeisen vuoden aikana, minkä vuoksi taulukon 4 yhteenlaskettu frekvenssi ei ole sama kuin ilmoitettu n. Hoitotyön sisältöä koskevaan täydennyskoulutukseen oli osallistunut 149 (44 %) hoitotyön opettajaa. Pedagogiikkaa koskevaan täydennyskoulutukseen oli osallistunut 70 (21 %) opettajaa. Tutkimus ja kehittämistoimintaa koskevaan täydennyskoulutukseen oli osallistunut 18 (5 %) opettajaa ja johtamisen täydennyskoulutukseen oli osallistunut 21 (6 %) opettajaa. Tietotekniikan täydennyskoulutukseen oli osallistunut 26 (8 %) hoitotyön opettajaa. (Taulukko 4.)

Taulukko 4. Täydennyskoulutuksen sisältö (n = 227)

Täydennyskoulutuksen sisältö	Frekvenssit	Prosentit
Pedagogiikka	70	21
Hoitotyön sisältö	149	44
T & K-toiminta	18	5
Johtaminen	21	6
Tietotekniikka	26	8

6.2 Hoitotyön opettajan hoitokompetenssin osaaminen

Hoitotyön opettajien hoitokompetenssin osaaminen oli heidän toiseksi vahvin osaamisen alueensa (ka 4.51, kh 0.41.) Hoitokompetenssin osaamisesta parhaiten toteutui ammattikirjallisuuden ja tutkimuksen hyödyntäminen omassa työssä (ka 4.58, kh 0.57). Hoitokompetenssin osaamisesta heikoiten toteutui opiskelijoiden ohjaaminen teoreettisen ja käytännöllisen tiedon integroimisessa (ka 4.42, kh 0.57). (Taulukko 5.)

Taulukko 5. Hoitotyön opettajan hoitokompetenssin osaaminen väittämittäin (n = 339)

Väittämä	1	2	3	4	5	Ka	Kh
Vastaan toiminnoistani	0 0 %	1 0.3 %	10 3 %	119 36 %	202 61 %	4.57	0.57
Omaan kokonaisnäkemyksen hoitotyöstä	0 0 %	0 0 %	12 4 %	164 48 %	162 48 %	4.44	0.56
Ohjaan opiskelijoita integroimaan teoreettisen ja käytännöllisen tiedon	0 0 %	2 0.6 %	6 2 %	176 52 %	152 45 %	4.42	0.56
Hyödynnän työssäni ammattikirjallisuutta ja tutkimuksia	0 0 %	1 0.3 %	10 3 %	116 35 %	207 62 %	4.58	0.57

1 = toteutuu huonosti

2 = toteutuu jonkin verran

3 = toteutuu tai ei toteudu

4 = toteutuu hyvin

5 = toteutuu erittäin hyvin

Hoitotyön opettajien hoitokompetenssin osaamista kuvaavan summamuuttujan yhteyttä taustamuuttujiin tarkasteltiin ja todettiin tilastollisesti merkitsevä ($p = 0.0204$) yhteys hoitotyön opettajien koulutuksen kanssa. Tarkemmassa analyysissä ei voitu osoittaa, minkä koulutusryhmän kanssa tilastollisesti merkitsevä yhteys muodostui.

6.3 Hoitotyön opettajan opetustaito-osaaminen

Hoitotyön opettajien opetustaito-osaaminen oli heidän heikoin osaamisen alueensa (ka 4.37, kh 0.51). Parhaiten hoitotyön opettajien opetustaito-osaaminen toteutui opettajan rohkaistessa opiskelijoita kriittiseen ajatteluun (ka 4.47, kh 0.63). Heikoiten toteutui hoitotyön opettajan opetustaito-osaaminen heidän ohjatessa opiskelijoiden päätöksenteon kehittymistä (ka 4.15, kh 0.67). (Taulukko 6.)

Hoitotyön opettajan opetustaito-osaamista kuvaavan summamuuttujan yhteyttä taustamuuttujiin tarkasteltiin ja todettiin merkitsevä yhteys ($p = 0.0083$) hoitotyön opettajan osallistumisessa täydennyskoulutukseen. Tarkemmassa analyysissä voitiin osoittaa opetustaito-osaamisen yhteys täydennyskoulutukseen, jonka sisältö käsitteli johtamista.

Taulukko 6. Hoitotyön opettajan opetustaito-osaaminen väittämittäin (n = 338)

Väittäjä	1	2	3	4	5	Ka	Kh
Ohjaan opiskelijoita jatkuvaan tiedonhankintaan	0 0 %	0 0 %	22 7 %	142 42 %	173 51 %	4.45	0.62
Rohkaisen opiskelijoita kriittiseen ajatteluun	0 0 %	2 0.6 %	18 5 %	137 41 %	179 53 %	4.47	0.63
Ohjaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen	0 0 %	2 0.6 %	20 6 %	155 46 %	161 48 %	4.41	0.63
Ohjaan opiskelijoiden päätöksenteon kehittymistä	0 0 %	3 0.9 %	49 15 %	181 54 %	104 31 %	4.15	0.67

1 = toteutuu huonosti

2 = toteutuu jonkin verran

3 = toteutuu tai ei toteudu

4 = toteutuu hyvin

5 = toteutuu erittäin hyvin

6.4 Hoitotyön opettajan arviointitaito-osaaminen

Hoitotyön opettajien arviointitaito-osaaminen toteutui kolmanneksi parhaiten (ka 4.42, kh 0.46) hoitotyön opettajan osaamisen alueista. Parhaiten hoitotyön opettajan arviointitaito-osaaminen heidän ollessa rehellisiä palautetta antaessaan (ka 4.54, kh 0.58). Heikoiten hoitotyön opettajien osaaminen toteutui heidän arvioidessa omaa toimintaansa (ka 4.33, kh 0.65). (Taulukko 7.)

Taulukko 7. Hoitotyön opettajan arviointitaito-osaaminen väittämittäin (n = 336)

Väittäjä	1	2	3	4	5	Ka	Kh
Olen oikeudenmukainen arvioinneissani	0 0 %	0 0 %	12 4 %	153 46 %	170 50 %	4.47	0.57
Annan rakentavaa palautetta	0 0 %	3 0.9 %	24 7 %	163 49 %	143 43 %	4.34	0.65
Olen rehellinen antaessani palautetta	0 0 %	0 0 %	14 4 %	128 38 %	194 58 %	4.54	0.58
Arvioin omaa toimintaani	0 0 %	2 0.6 %	27 8 %	164 49 %	141 42 %	4.33	0.65

1 = toteutuu huonosti

2 = toteutuu jonkin verran

3 = toteutuu tai ei toteudu

4 = toteutuu hyvin

5 = toteutuu erittäin hyvin

Tarkasteltaessa arviointitaito-osaamisen summamuuttujaa suhteessa taustamuuttujiin todettiin merkitsevä yhteys hoitotyön opettajan täydennyskoulutukseen osallistumisen kanssa ($p = 0.0123$). Tarkemmassa analyysissä merkitsevä yhteys löytyi täydennyskoulutukseen, joka käsitteli hoitotyön sisältöä ($p = 0.0347$) ja johtamista ($p = 0.0399$).

6.5 Hoitotyön opettajan persoonallisuuden piirteet

Hoitotyön opettajan osaaminen persoonallisuuden piirteiden suhteen toteutui toiseksi heikoiten (ka 4.40, kh 0.47) hoitotyön opettajan osaamisen alueista. Parhaiten persoonallisuuden piirteisiin liittyvä osaaminen toteutui opettajien ollessa avoimia (ka 4.50, kh 0.59). Heikoiten hoitotyön opettajan persoonallisuuden piirteisiin liittyvä osaaminen toteutui heidän toimiessaan johdonmukaisesti (ka 4.23, kh 0.66). (Taulukko 8.)

Taulukko 8. Hoitotyön opettajan persoonallisuuden piirteitä kuvaava osaaminen väittämittäin (n = 339)

Väittämä	1	2	3	4	5	Ka	Kh
Toimin johdonmukaisesti	0 0 %	1 0.3 %	39 12 %	177 52 %	120 36 %	4.23	0.66
Tunnustan virheeni	1 0.3 %	0 0 %	24 7 %	140 41 %	170 50 %	4.41	0.66
Olen avoin	0 0 %	1 0.3 %	14 4 %	140 41 %	184 54 %	4.50	0.59
Olen joustava	0 0 %	1 0.3 %	22 7 %	140 41 %	176 52 %	4.45	0.63

1 = toteutuu huonosti

2 = toteutuu jonkin verran

3 = toteutuu tai ei toteudu

4 = toteutuu hyvin

5 = toteutuu erittäin hyvin

Tarkasteltaessa hoitotyön opettajan persoonallisuuden piirteisiin liittyvän osaamisen summamuuttujaa suhteessa taustamuuttujiin todettiin merkitsevä yhteys suhteessa täydennyskoulutukseen ($p = 0.0011$). Tarkemmassa analyysissä merkitsevä yhteys löytyi hoitotyön sisältöä ($p = 0.0118$) koskevan täydennyskoulutuksen kanssa.

6.6 Hoitotyön opettajan suhteet opiskelijoihin

Hoitotyön opettajan osaaminen heidän suhteissa opiskelijoihin toteutui parhaiten (ka 4.66, kh 0.41) hoitotyön opettajan osaamisen alueista. Parhaiten suhteet opiskelijoihin toteutuivat opettajien ottaessa opiskelijat tosissaan (ka 4.72, kh 0.51). Heikoiten hoitotyön opettajien osaaminen suhteissa opiskelijoihin toteutui heidän kannustaessaan opiskelijoita keskinäiseen kunnioitukseen (ka 4.61, kh 0.58). (Taulukko 9.)

Taulukko 9. Hoitotyön opettajan osaaminen opiskelija suhteissa väittämittäin (n = 339)

Väittämä	1	2	3	4	5	Ka	Kh
Kohtaan opiskelijat tasa-arvoisesti	0 0 %	0 0 %	4 1 %	117 35 %	217 64 %	4.63	0.51
Olen rehellinen	0 0 %	0 0 %	5 1 %	93 27 %	241 71 %	4.70	0.49
Kannustan keskinäiseen kunnioitukseen	0 0 %	1 0.3 %	14 4 %	102 30 %	221 65 %	4.61	0.58
Otan opiskelijat tosissani	0 0 %	0 0 %	9 3 %	78 23 %	251 74 %	4.72	0.51

1 = toteutuu huonosti

2 = toteutuu jonkin verran

3 = toteutuu tai ei toteudu

4 = toteutuu hyvin

5 = toteutuu erittäin hyvin

Tarkasteltaessa hoitotyön opettajan opiskelijasuhteiden osaamisen summamuuttujan yhteyttä taustamuuttujiin ei todettu yhtään tilastollisesti merkitsevää yhteyttä.

6.7 Hoitotyön opettajan osaaminen kokonaisuutena

Tarkasteltaessa hoitotyön opettajan osaamista kokonaisuutena toteutui opettajien osaaminen parhaiten heidän suhteissaan opiskelijoihin (ka 4.66, kh 0.41). Heikoiten toteutui hoitotyön opettajien opetustaito-osaamisensa (ka 4.37, kh 0.51). (Taulukko 10.)

Taulukko 10. Hoitotyön opettajien osaaminen osa-alueittain paremmuusjärjestyksessä

Osa-alue	Ka	Kh	n
Suhteet opiskelijoihin	4.66	0.41	339
Hoitokompetenssi	4.51	0.41	339
Arviointitaidot	4.42	0.46	336
Persoonallisuuden piirteet	4.40	0.47	339
Opetustaidot	4.37	0.51	338

Hoitotyön opettajien osaaminen toteutui parhaiten heidän ottaessaan opiskelijat tosissaan (ka 4.72, kh 0.51), ollessaan rehellisiä (ka 4.70, kh 0.49) ja kohdatessaan opiskelijat tasa-arvoisesti (ka 4.63, kh 0.51). Nämä kaikki kuuluvat suhteet opiskelijoihin -osa-alueeseen. Heikoiten hoitotyön opettajien osaaminen toteutui heidän ohjatessa opiskelijoiden päätöksenteon kehittymistä (ka 4.15, kh 0.69), toimiessaan johdonmukaisesti (ka 4.23, kh 0.66) ja arvioidessaan omaa toimintaansa (ka 4.33, kh 0.65). (Taulukko 11.)

Taulukko 11. Hoitotyön opettajan osaaminen väittämittäin paremmuusjärjestyksessä

Väittämä	Osa-alue	Ka	Kh	n
Otan opiskelijat tosissani	SO	4.72	0.51	338
Olen rehellinen	SO	4.70	0.49	339
Kohtaan opiskelijat tasa-arvoisesti	SO	4.63	0.51	338
Kannustan keskinäiseen kunnioitukseen	SO	4.61	0.58	338
Hyödynnän työssäni ammattikirjallisuutta ja tutkimuksia	HK	4.58	0.57	334
Vastaan toiminnoistani	HK	4.57	0.57	332
Olen rehellinen antaessani palautetta	AT	4.54	0.58	336
Olen avoin	PP	4.50	0.59	339
Olen oikeudenmukainen arvioinneissani	AT	4.47	0.57	335
Rohkaisen opiskelijoita kriittiseen ajatteluun	OT	4.47	0.63	336
Olen joustava	PP	4.45	0.63	339
Ohjaan opiskelijoita jatkuvaan tiedonhankintaan	OT	4.45	0.62	337
Omaan kokonaisnäkemysten hoitotyöstä	HK	4.44	0.56	338
Ohjaan opiskelijoita integroimaan teoreettisen ja käytännöllisen tiedon	HK	4.42	0.56	336
Tunnustan virheeni	PP	4.41	0.66	338
Ohjaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen	OT	4.41	0.63	338
Annan rakentavaa palautetta	AT	4.34	0.65	333
Arvioin omaa toimintaani	AT	4.33	0.65	334
Toimin johdonmukaisesti	PP	4.23	0.66	337
Ohjaan opiskelijoiden päätöksenteon kehittymistä	OT	4.15	0.69	337

HK = Hoitokompetenssi

PP = Persoonallisuuden piirteet

OT = Opetustaidot

SO = Suhteet opiskelijoihin

AT = Arviointitaidot

7 POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET

7.1 Tutkimuksen eettiset kysymykset

Tutkimuseettisten kysymysten pohtiminen on yksi tärkeä osa tutkimuksen raportointia ja koko tutkimusprosessia. Tutkimuseettisiä kysymyksiä pohdittiin sekä kohdejoukon että tutkijan toiminnan näkökulmasta. Tärkeimmät ihmistä koskevat eettiset näkökohdat on koottu Etenen ohjeisiin, jotka pohjautuvat Helsingin julistukseen vuodelta 1964 ja joita noudatettiin tutkimusprosessin aikana. (Anttila 2005; Metsämuuronen 2006; ETENE 2008.)

Tutkimusta varten pyydettiin luvat kaikista Suomen ammattikorkeakouluista niiden käytänteiden mukaan. Tutkimusluvan anomisen yhteydessä pyydettiin myös opettajien nimilista ja sähköpostiosoitteet. Opettajien nimilistaa ja sähköpostiosoitteita käsiteltiin luottamuksellisesti ja ne olivat vain tutkijan ja tutkimushankkeeseen osallistuvien saatavilla. Ammattikorkeakouluja tai hoitotyön opettajia ei vertailtu nimillä toisiinsa tutkimuksen missään vaiheessa, eikä vastauksista voida tunnistaa yksittäistä opettajaa tai ammattikorkeakoulua. Myöskään Webropol -kyselyn automaattivastauksiin ei jäänyt hoitotyön opettajan tunnistetietoja tai sähköpostiosoitetta. Hoitotyön opettajien osallistuminen tutkimukseen oli vapaaehtoista ja heillä oli mahdollisuus keskeyttää tutkimus niin halutessaan.

Tutkimuksessa käytetylle mittarille oli saatu lupa Salmiselta. Tutkimuksen tarkoituksesta kerrottiin tutkittaville ja yhteyshenkilöille sekä tutkimusluvan anomisen yhteydessä että kyselyn lähettämisen yhteydessä. Tutkijan yhteystiedot olivat mukana, jotta tutkittavilla ja yhteyshenkilöillä oli mahdollisuus esittää kysymyksiä halutessaan. Tutkittavien ja yhteyshenkilöiden kysymyksiin vastattiin heti, kun oli mahdollista. Kohdejoukkoa olisi mahdollisesti voitu kohdella oikeudenmukaisemmin lähettämällä kaikille samanaikaisesti sähköiset kyselyt ja uusintakyselyt, koska nyt kyselyt menivät eri aikoihin ja tutkittaville meni eri määrä uusintakyselyitä. Kaikki tutkimukseen liittyvä aineisto hävitetään asianmukaisesti tutkimushankkeen päättymisen jälkeen.

7.2 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksen luotettavuutta tarkastellaan mittaamisen, aineistonkeruun ja tutkimustulosten suhteen. Tutkimuksen luotettavuutta tarkasteltaessa puhutaan tutkimuksen validiteetista ja reliabiliteetista. **Tutkimuksen validiteetilla** tarkoitetaan tutkimuksen luotettavuutta ja pätevyyttä selvittää sitä, mitä on tarkoitus selvittää. Tutkimuksen validiteetti jaetaan sisäiseen ja ulkoiseen validiteettiin. Ulkoista validiteettia tarkasteltaessa huomio kiinnitetään tutkimuksen otokseen ja yleistettävyyteen. (Vehviläinen-Julkunen & Paunonen 1997; Anttila 2005; Burns & Grove 2005; Metsämuuronen 2006.) Tutkimuksen kohdejoukkona olivat kaikki Suomessa toimivat hoitotyön opettajat, joten se kuvaa hyvin perusjoukkoa. Tutkimuksen vastausprosentti jäi sähköisellä kyselyllä 28 prosenttiin, minkä vuoksi päädyttiin tekemään vielä suomenkielisille opettajille perinteinen lomakekysely, jotta saataisiin mahdollisimman kattava kuva suomalaisten hoitotyön opettajien osaamisesta. Lomakekysely nosti vastausprosenttia 46 prosenttiin, mitä voidaan pitää hyvänä, koska hoitotyön opettajille tulee paljon kyselyitä tänä aikana. Tutkimustulokset ovat yleistettävissä koskemaan suomalaisia hoitotyön opettajia, koska tutkimuksen kohdejoukko kattoi sekä suomen- että ruotsinkieliset hoitotyön opettajat.

Tutkimuksen ulkoisen validiteetin yhteydessä pitää tarkastella myös tutkijavaikutusta, valikoitumista ja tutkimusasetelman vaikutusta tutkimuksen luotettavuuteen (Vehviläinen-Julkunen & Paunonen 1997; Anttila 2005; Burns & Grove 2005; Metsämuuronen 2006). Tutkimuksen aineistonkeruuvaiheessa ammattikorkeakoulujen yhteyshenkilöiden kiireisyys ja huono saavutettavuus ovat voineet johtaa joidenkin yksiköiden kohdalla aineistonkeruun viivästymiseen ja kohdejoukon epätasa-arvoiseen kohteluun vastausajan pituuden suhteen. Myös se, ettei kaikkiin ammattikorkeakoulujen yksiköihin ollut mahdollista päästä itse paikalle lomakekyselyvaiheessa, on voinut johtaa siihen, ettei koko kohdejoukolle välittynyt tieto tutkimuksesta tasapuolisesti.

Tutkimuksen sisäistä validiteettia tarkasteltaessa kysytään, mitataanko sitä, mitä oli tarkoitus mitata. Sisäinen validiteetti jaetaan sisältövaliditeettiin, rakennevaliditeettiin ja kriteerivaliditeettiin. Sisältövaliditeetti tarkoittaa tutkimuksen käsitteiden operationalisointia eli saattamista mitattavaan muotoon ja sen varmistamista, että

mittarin osiot mittaavat sitä, mitä on tarkoituskin. Hyvä sisällön validiteetti on edellytyksenä muiden validiteettien toteutumiselle. (Vehviläinen-Julkunen & Paunonen 1997; Anttila 2005; Burns & Grove 2005; Metsämuuronen 2006.) Tutkimuksen keskeisiä käsitteitä ovat hoitotyön opettaja ja hoitotyön opettajan osaaminen sekä hoitokompetenssi, opetustaidot, arviointitaidot, persoonallisuuden piirteet ja suhteet opiskelijoihin. Käytetty mittari on vuosikymmeniä kestäneen tutkimuksen tulos ja käytetyt käsitteet ovat vakiintuneet mittarissa olevaan muotoon 1990-luvulla, mikä lisää tutkimuksen luotettavuutta. Lisäksi kyselyn esitestausvaiheessa asiantuntijapaneeli arvioi mittarin mittaavan sitä, mitä oli tarkoituskin. Hoitotyön opettajan osaamista mitattiin toteutuneen toiminnan kautta. Mitä paremmin toiminta toteutui, sen paremmin hoitotyön opettajan osasi kyseisen asian. Hoitotyön opettajan työnkuva ja osaamisen alueet ovat kuitenkin tänä aikana laajemmat kuin mitä mittarissa mitattiin (vrt. Leppänen 2005; Häsänen 2006). Siksi voidaan kyseenalaistaa mittarin osaamisalueiden vastaavuus tämän päivän hoitotyön opettajan osaamisen kuvaajana.

Tutkimuksen käsite- eli rakennevaliditeetilla tarkastellaan, kattaako mittari tutkittavan kohteen riittävästi. Rakennevaliditeetin avulla tarkastellaan mittarin käsitteellisiä yhteyksiä teoreettiseen taustaansa. Rakennevaliditeettia tarkastellaan käsiteanalyysin, faktorianalyysin, rinnakkaismittausten tai aikaisempien tutkimustulosten ja niiden tulosten korrelaatioiden tarkastelun avulla. (Vehviläinen-Julkunen & Paunonen 1997; Anttila 2005; Burns & Grove 2005; Metsämuuronen 2006.) Tutkimuksessa käytetty mittari on muodostettu yhden faktorianalyysin muodon, pääkomponenttianalyysin perusteella suomalaisesta hoitotyön opiskelija-aineistosta (Salminen 2000). Mittaria ei ole käytetty tässä muodossa aikaisemmin tutkimuksessa ja esitestauksen otos oli niin pieni, ettei rakennevaliditeetin tarkastelu yllä kuvatuin menetelmin ollut mahdollista esitestausaineiston perusteella.

Mittarin rakennevaliditeettia tarkasteltiin tekemällä pääkomponenttianalyysi varsinaisessa aineistossa. Pääkomponenttianalyysin tuloksena saatiin neljä hoitotyön opettajan osaamista kuvaavaa kategoriaa (Liite 6) alkuperäisten viiden sijaan. Pääkomponenttianalyysissä arviointitaidot ja suhteet opiskelijoihin yhdistyivät yhdeksi suureksi kategoriaksi, jossa oli myös yksi väittämä persoonallisuuden piirteistä. Loput persoonallisuuden piirteitä kuvaavat väittämät muodostivat yhden kategorian. Pääkategorioista ainoastaan hoitokompetenssi ja opetustaidot säilyivät ennallaan.

Kategorioiden yhdistymistä voidaan selittää sillä, että väittämät ovat hyvin samankaltaisia, kuten ”Olen rehellinen” ja ” Olen rehellinen antaessani palautetta”. Toisaalta monet Suhteet opiskelijoihin -kategorian väittämistä ovat tärkeitä juuri opettajan arvioidessa opiskelijoita, kuten esimerkiksi väittämät ”Kohtaan opiskelijat tasa-arvoisesti” ja ”Otan opiskelijat tosissani”. Voidaan todeta, että Arviointitaito- ja Suhteet opiskelijoihin -kategorioiden osalta mittarin erottelukyky väittämien osalta ei ollut paras mahdollinen.

Mittarin erottelukykyä voitaisiin parantaa myös käyttämällä Likert-asteikon sijasta VAS-asteikkoa. VAS-asteikko (Visual Analogue Scale) soveltuu hyvin subjektiivisten asioiden, kuten osaamisen mittaamiseen. VAS-asteikossa on esimerkiksi 10 cm pitkä jana, jonka toisessa ääripäässä on vaihtoehdot toteutuu hyvin ja toteutuu huonosti. Vastaaja piirtää rastin omaa toimintaansa kuvaavaan kohtaan. VAS-asteikolla mitatut muuttujien arvot ovat yksiselitteisesti numeerisia, mikä poistaisi monta aineiston analysoinnissa esiintyvää ongelmaa (vrt. Burns & Grove 2005; Metsämuuronen 2006.) ja antaisi totuudenmukaisemman kuvan hoitotyön opettajan osaamisesta.

Tutkimuksen kriteerivaliditeetilla tarkastellaan mittarilla saadun, nykyisyyttä kuvaavien tai ennustavien arvojen vastaavuutta eli mittarilla saatuja arvoja verrataan aikaisempiin tutkimustuloksiin (Vehviläinen-Julkunen & Paunonen 1997; Anttila 2005; Burns & Grove 2005; Metsämuuronen 2006). Tutkimustuloksia suhteessa aikaisempiin tuloksiin tarkastellaan tarkemmin alaluvussa 7.3. Tämän mittarin arvoilla ei voida ennustaa tulevaa.

Tutkimuksen reliabiliteetilla tarkoitetaan mittaustulosten toistettavuutta eli tarkastellaan mittarin kykyä antaa tuloksia, jotka eivät johdu sattumasta. Reliabiliteetilla arvioidaan siis myös tutkimuksen analyysimenetelmän sopivuutta. Mittarin reliabiliteettia arvioidaan mittarin pysyvyytenä (stability), vastaavuutena (equivalence) ja sisäisenä johdonmukaisuutena (internal consistence). Mittarin pysyvyyttä voidaan tarkastella test-retestin avulla eli mittaamalla samalla mittarilla samantyyppisessä aineistossa ilmiötä kaksi kertaa ja katsomalla kuinka pysyviä tulokset ovat. Pysyvyyttä voidaan arvioida myös arvioijien välisen arvioinnin pysyvyytenä. (Vehviläinen-Julkunen & Paunonen 1997; Anttila 2005; Burns & Grove 2005; Metsämuuronen 2006.) Tutkimuksessa mittarin pysyvyyttä tarkasteltiin arviointien pysyvyytenä

esitestauksen yhteydessä annettujen asiantuntijalausuntojen yhteydessä. Test-retest mittausta ei ollut mahdollinen, koska esitestauksen ja varsinaisen mittauksen aikaviive oli pisimmillään kahdeksan kuukautta, kun suositeltava aikaviive on alle kuusi kuukautta (Vehviläinen-Julkunen 1997; Burns & Grove 2005; Metsämuuronen 2006).

Tutkimuksen vastaavuutta tarkastellaan mittausten samanlaisuuden asteella erilaisten korrelaatioiden ja yksimielisyyskerrointen avulla. Vastaavuutta voidaan tarkastella, jos samanaikaisesti on tutkittu samaa asiaa kahdella eri mittarilla tai mittarin osalla. (Vehviläinen-Julkunen & Paunonen 1997; Anttila 2005; Burns & Grove 2005; Metsämuuronen 2006.) Tutkimuksessa mittarin vastaavuutta ei tarkasteltu, koska mittari oli kaikille sama, eikä siitä voitu lyhyiden vuoksi erottaa useampia asioita.

Tutkimuksessa käytetyn mittarin sisäistä johdonmukaisuutta arvioidaan Cronbachin alfa-kertoimen tai faktorianalyysin avulla. Cronbachin alfa-kertoimen arvot voivat vaihdella nollan ja yhden välillä. Cronbachin alfa-kertoimet ovat hyviä, jos ne ovat yli 0.60, mutta jäävät alle 0.80. (Vehviläinen-Julkunen & Paunonen 1997; Anttila 2005; Burns & Grove 2005; Metsämuuronen 2006.) Tutkimuksessa käytetyn mittarin Cronbachin alfa-kertoimen arvot vaihtelivat yksittäisten väittämien osalta 0.59:n ja 0.77:n välillä ja summamuuttujien osalta 0.68:n ja 0.80:n välillä (Taulukko 12). Korkeimman alfa-kertoimen arvon sai väittämä ”Ohjaan opiskelijoiden päätöksenteon kehittymistä” (0.77) ja heikoimman alfa-kertoimen arvon sai väittämä ”Ohjaan opiskelijoita integroimaan teoreettisen ja käytännöllisen tiedon” (0.59). Summamuuttujista korkeimman alfa-kertoimen arvon sai opetustaidot (0.80) ja matalimman arvon hoitokompetenssi (0.68).

Taulukko 12. Summamuuttujien Cronbachin alfa-kertoimen arvot

Summamuuttuja	Summamuuttujan α -arvo	α -arvon vaihtelu väittämittäin	N
Hoitokompetenssi	0.68	0.59 – 0.64	325
Opetustaidot	0.80	0.72 – 0.77	334
Arviointitaidot	0.74	0.64 – 0.71	332
Persoonallisuuden piirteet	0.72	0.60 – 0.71	337
Suhteet opiskelijoihin	0.79	0.72 – 0.77	337

7.3 Tutkimustulosten tarkastelua ja johtopäätökset

Hoitotyön opettajat arvioivat oman osaamisensa erittäin hyväksi kaikilla toimintansa osa-alueilla. Hoitokompetenssin osaamisensa he arvioivat toteutuvan toiseksi parhaiten heidän toimintansa osa-alueista. Myös norjalaiset hoitotyön opettajat ovat arvioineet hoitokompetenssin osaamisensa toiseksi tärkeimmäksi toiminnan osa-alueeksi (Johnsen ym. 2002) ja suomalaiset opiskelijat ovat arvioineet sen myös toteutuvan toiseksi parhaiten hoitotyön opettajan toiminnassa (Salminen 2000). Tärkeimmäksi hoitotyön opettajan toiminnan osa-alueeksi hoitokompetenssin ovat arvioineet ainoastaan saksalaiset hoitotyön opettajat ja opiskelijat (Salminen 2000) ja vähiten tärkeäksi amerikkalaiset opiskelijat (Gignac-Caille & Oermann 2001). Hoitotyön opettajien hoitokompetenssin osaamisen yhteys hoitotyön opettajan koulutukseen oli tilastollisesti merkitsevä. Tilastollisen merkitsevyys ei vielä kerro, mikä merkitys hoitotyön opettajan koulutuksella on hänen hoitokompetenssin osaamiseensa. Tutkimustulos saa miettimään, pitäisikö hoitotyön opettajan koulutuksessa huomioida enemmän hoitotyön sisältöä myös käytännön hoitotyön näkökulmasta tämän hetkisen teoreettisen painotuksen lisäksi.

Tutkimustulosten mukaan hoitotyön opettajat omaavat hyvän kokonaisnäemyksen hoitotyöstä, mikä myös toteutuu Patonin (2005) mukaan hoitotyön opettajan toiminnassa. Hoitotyön opettajat ottavat hyvin vastuun omasta toiminnastaan, mikä on Bergin ja Lindsethin (2004), Johnsenin ym. (2002) ja Leen ym. (2002) mukaan yksi tehokkaan opettajan tärkeimmistä ominaisuuksista. Hoitotyön opettajien hoitokompetenssin osaaminen toteutui parhaiten heidän hyödyntäessään työssään ammattikirjallisuutta ja tutkimuksia, mikä johtaa opettajan toiminnan kannalta erittäin tärkeään hyvään ja ajan tasalla olevaan tietoperustaan (Johnsen ym. 2002; Yoder & Saylor 2002; Berg & Lindseth 2004). Hoitotyön opettajan hoitokompetenssin osaamiseen kuuluu myös ohjata opiskelijaa integroimaan teoreettinen ja käytännöllinen tieto, minkä hoitotyön opettajat osasivat heikoiden. Se auttaisi opiskelijaa käyttämään tietojaan potilaan terveystarpeiden määrittämiseksi (Duffy & Watson 2001; Nahas & Yam 2001; Lopez 2003; Davis ym. 2005) ja madaltaisi teorian ja käytännön välistä kuilua (Corlet 2000). Tämä voi johtua siitä, että hoitotyön opettajille ajan tasalla olevan tietoperustan ylläpitäminen ja tutkitun tiedon käyttö opetuksessa ovat niin jokapäiväistä

toimintaa, etteivät he tunnista opiskelijoiden ohjauksen tarvetta teoreettisen ja käytännöllisen tiedon integroimisessa.

Hoitotyön opettajat osaavat opetustaidot kaikkein heikoiten heidän toimintansa osa-alueista, mutta huomioitavaa on, että he osaavat myös ne hyvin. Aikaisemmissa tutkimuksissa hoitotyön opettajan opetustaidot ovat englantilaiset opettajat (Salminen 2000) sekä kanadalaiset (Viverais-Dresler & Kutsche 2001), suomalaiset (Salminen 2000) ja taiwanilaiset (Tang ym. 2005) opiskelijat arvioineet vähiten tärkeäksi hoitotyön opettajan toiminnan osa-alueeksi. Opetustaidot ovat myös toteutuneet englantilaisten, saksalaisten ja suomalaisten opettajien sekä saksalaisten opiskelijoiden mielestä kaikista heikoiten hoitotyön opettajan toiminnassa (Salminen 2000). Hoitotyön opettajien opetustaidoilla todettiin merkitsevä yhteys johtamista sisältävän täydennyskoulutuksen kanssa. Yhteys voi johtua siitä, että opetustaitoja mittaavat väittämät ovat sisällöllisesti enemmän hoitotyön teorian kuin käytännön opetukseen viittaavia.

Opetustaidoissa hoitotyön opettajat osaavat parhaiten rohkaista opiskelijoita kriittiseen ajatteluun, mikä on aikaisempien tutkimusten mukaan yksi hoitotyön opettajan tärkeimmistä ominaisuuksista (mm. Viverais-Dresler & Kutsche 2001; Johnsen ym. 2002), vaikka Hsun (2006) ja Gilmartin (2001) mielestä opettajat käyttivät harvoin mahdollisuuksiaan kehittää opiskelijoiden kriittistä ajattelua. Opiskelijoiden ohjaaminen jatkuvaan tiedonhankintaan onnistuu hoitotyön opettajilta hyvin, minkä myös norjalaiset hoitotyön opettajat (Johnsen ym. 2002) ja taiwanilaiset hoitotyön opiskelijat (Tang ym. 2005) ovat nimenneet tärkeäksi hoitotyön opettajan ominaisuudeksi. Salsalin (2005) mukaan hoitotyön opettajan tehtävä on ohjata opiskelijaa itseohjautuvaan oppimiseen, minkä hoitotyön opettajat myös osaavat hyvin. Heikoiten hoitotyön opettajat osaavat ohjata opiskelijoiden kehittymistä päätöksenteossa, mitä voisi parantaa ottamalla opiskelijat mukaan opetuksen suunnitteluun ja kunnioittamalla opiskelijoiden kykyjä ja kokemuksia (Gillespie 2002; Ironside 2005; Paton 2005; Salsali 2005). Huomioitavaa on opettajan opetustaitoja tarkasteltaessa, että mittarin väittämät mittaavat opettajan opetustaitoja melko kapea-alaisesti jättäen kokonaan huomioimatta esimerkiksi hoitotyön opettajan osaamisen opetusmenetelmien käytössä, verkkopedagogiikassa tai kliinisten taitojen opettamisessa, mitkä ovat kuitenkin iso osa hoitotyön opettajan työtä.

Arviointitaito-osaaminen on hoitotyön opettajien mielestä heidän kolmanneksi paras osaamisen alueensa. Myös Salmisen (2000) tutkimuksessa suomalaiset hoitotyön opettajat arvioivat hoitotyön opettajan arviointitaitojen toteutuvan kolmanneksi parhaiten ja sekä suomalaiset (Salminen 2000) että norjalaiset (Johnsen ym. 2002) hoitotyön opettajat arvioivat ne kolmanneksi tärkeimmäksi hoitotyön opettajan ominaisuudeksi. Tärkeimmäksi tehokkaan opettajan ominaisuudeksi arviointitaidot ovat arvioineet amerikkalaiset opettajat (Gignac-Caille & Oermann 2001) ja kanadalaiset opiskelijat (Viverais-Dresler & Kutsche 2001). Arviointitaito-osaamisella todettiin merkitsevä yhteys opettajien johtamisen täydennyskoulutukseen osallistumisen kanssa. Tilastollisesti merkitsevä yhteys ei vielä kerro, onko yhteys myös käytännössä merkittävä. Voidaan kuitenkin ajatella, että arvioinnissa ja johtamisessa tarvitaan molemmissa esimerkiksi oikeudenmukaisuutta, rehellisyyttä ja rakentavan palautteen antamisen taitoa. Jos opettaja käy johtamisen täydennyskoulutuksessa, se voi myös käytännössä näkyä hänen arviointiosaamisessaan. Myös oman toiminnan arvioiminen on tärkeää niin opetustyössä kuin johtamisessakin.

Arvioidessaan opiskelijoita hoitotyön opettajat osaavat parhaiten olla rehellisiä antaessaan palautetta opiskelijoille, mikä on myös norjalaisten opettajien mielestä yksi tärkeimmistä hoitotyön opettajan ominaisuuksista (Johnsen ym. 2002). Hoitotyön opettajat ovat oikeudenmukaisia arvioinneissaan, mitä kanadalaiset (Viverais-Dresler & Kutsche 2001), kiinalaiset (Nahas & Yam 2001) ja taiwanilaiset (Tang ym. 2005) opiskelijat sekä norjalaiset opettajat pitävät tärkeänä tehokkaan hoitotyön opettajan ominaisuutena. Hoitotyön opettajat osaavat antaa rakentavaa palautetta, minkä avulla he herättävät ja ylläpitävät opiskelijoiden kiinnostuksen (Lopez 2003), ja mikä myös arvioidaan tärkeäksi hoitotyön opettajan ominaisuudeksi (Johnsen ym. 2002). Heikoiten hoitotyön opettajat osaavat arvioida omaa toimintaansa, eikä sitä myöskään pidetä tärkeänä hoitotyön opettajan ominaisuutena (Viverais-Dresler & Kutsche 2001). Huomioitavaa on, että myös hoitotyön opettajan arviointitaito-osaamista mittaava osuus keskittyy arvioinnin antamiseen, ei niinkään menetelmiin, joilla arviointia toteutetaan. Tämän vuoksi tutkimuksen tulokset antavat melko kapean kuvan hoitotyön opettajan arviointitaito-osaamisesta.

Hoitotyön opettajan persoonallisuuden piirteisiin liittyvä osaaminen toteutui toiseksi heikoiten hoitotyön opettajan toiminnassa, minkä myös amerikkalaiset opettajat

(Gignac-Caille & Oermann 2001) ja englantilaiset opiskelijat (Salminen 2002) ovat arvioineet toiseksi vähiten tärkeäksi hoitotyön opettajan toiminnassa. Yhdessäkään aikaisemmassa tutkimuksessa persoonallisuuden piirteisiin liittyvää osaamista ei ole arvioitu hoitotyön opettajan tärkeimmäksi osa-alueeksi (ks. esimerkiksi Gignac-Caille & Oermann 2001; Viverais-Dresler & Kutsche 2001; Johnsen ym. 2002 ja Tang ym. 2005). Persoonallisuuden piirteisiin liittyvä osaaminen ei myöskään toteutunut kenenkään hoitotyön opettajan mielestä parhaiten, vaan englantilaisten, saksalaisten ja suomalaisten hoitotyön opettajien mielestä se toteutui toiseksi parhaiten hoitotyön opettajan toiminnassa (Salminen 2000). Hoitotyön opettajan persoonallisuuden piirteistä johtuvalla osaamisella oli tilastollisesti merkitsevä yhteys hoitotyön sisältöä koskevan täydennyskoulutuksen kanssa. Tämä yhteys voi olla myös käytännössä merkittävä, koska avoimuus, joustavuus ja johdonmukaisuus sekä tekemiensä virheiden tunnustaminen ovat persoonallisuuden piirteitä, jotka korostuvat myös hoitotyössä.

Parhaiten hoitotyön opettajan persoonallisuuden piirteisiin liittyvä osaaminen toteutui heidän ollessaan avoimia ja joustavia. Hoitotyön opettajan avoimuuden arvioivat kanadalaiset opiskelijat kymmenen tärkeimmän hoitotyön opettajan ominaisuuden joukkoon (Viveraid-Dresler & Kutsche 2001), ja norjalaiset opettajat arvioivat hoitotyön opettajan joustavuuden neljänneksi tärkeimmäksi persoonallisuuden piirteisiin liittyvistä ominaisuuksista (Johnsen ym. 2002). Hoitotyön opettajan joustavuus on myös yksi tehokkaan opettajan ominaisuuksista (Gillespie 2002; Berg & Lindseth 2004). Hoitotyön opettajat osaavat tunnustaa tekemänsä virheet, mikä on Gilmartin (2001) ja Johnsenin ym. (2002) mukaan tärkeää hoitotyön opettajan toiminnassa. Hoitotyön opettajat osaavat oman arvionsa mukaan heikoiten toimia johdonmukaisesti. Johdonmukaisuutta ei ole myöskään mainittu aikaisemmissa tutkimuksissa tärkeimpien hoitotyön opettajan ominaisuuksien joukossa (ks. esimerkiksi Gignac-Caille & Oermann 2001; Viverais-Dresler & Kutsche 2001; Johnsen ym. 2002; Tang ym. 2005), vaikka tärkeänä pidettiin opettajan määrätietoisuutta (Gillespie 2002) ja organisointikykyä (Lee ym. 2002). Hoitotyön opettajan persoonallisuuden piirteisiin liittyvää osaamista kuvaavat väittämät ovat tärkeitä hoitotyön opettajan ominaisuuksia, joista varsinkin omien virheiden tunnustaminen on omassa työssä kehittymisen edellytys.

Hoitotyön opettajat arvioivat osaamisensa opiskelijasuhteissa toteutuvan parhaiten heidän toiminnassaan, mikä kertoo opettajien suhtautumisesta omaan työhönsä. Suhteet opiskelijoihin oli myös australialaisten (Lee ym. 2002), englantilaisten ja suomalaisten (Salminen 2000) opettajien ja amerikkalaisten (Gignac-Caille & Oermann 2001), australialaisten (Lee ym. 2002), englantilaisten, suomalaisten (Salminen 2000) ja taiwanilaisten (Tang ym. 2005) opiskelijoiden mukaan kaikkein tärkein hoitotyön opettajan toiminnan osa-alue. Hoitotyön opettajan suhteet opiskelijoihin myös toteutuivat parhaiten englantilaisten, saksalaisten ja suomalaisten opettajien sekä suomalaisten opiskelijoiden mielestä (Salminen 2000). Hoitotyön opettajan osaamisella opiskelijasuhteissa ei todettu tilastollisesti merkitsevää yhteyttä taustamuuttujien kanssa, mikä voi johtua väittämien vuorovaikutuksellisesta luonteesta ja taustamuuttujien yksittäisen opettajan toimintaa kuvaavasta luonteesta.

Hoitotyön opettajat osaavat parhaiten ottaa opiskelijat tosissaan, mitä ei aikaisemmissa tutkimuksissa ole nimetty tärkeimpien hoitotyön opettajan ominaisuuksien joukkoon (ks. esimerkiksi Gignac-Caille & Oermann 2001; Viverais-Dresler & Kutsche 2001; Johnsen ym. 2002 ja Tang ym. 2005). Hoitotyön opettajan rehellisyys taas on norjalaisten opettajien (Johnsen ym. 2002) ja kanadalaisten opiskelijoiden (Viverais-Dresler & Kutsche 2001) mielestä tärkeimpiä hoitotyön opettajan ominaisuuksia ja sen myös hoitotyön opettajat osaavat. Hoitotyön opettajat osaavat kohdata opiskelijat tasa-arvoisesti ja kannustaa heitä keskinäiseen kunnioitukseen. Opiskelijoiden tasa-arvoinen kohtaaminen johtaa opiskelijoiden hyvään itsetuntoon (Koskelo 2001; Gillespie 2002; Ulloth 2002). Kannustaminen keskinäiseen kunnioitukseen on myös amerikkalaisten (Gignac-Caille & Oermann 2001) ja norjalaisten (Johnsen ym. 2002) opettajien ja kanadalaisten opiskelijoiden (Viverais-Dresler & Kutsche 2001) mielestä yksi tärkeimmistä hoitotyön opettajan ominaisuuksista. Hoitotyön opettajien osaaminen opiskelijasuhteissa tulee varmasti korostumaan entisestään tulevaisuudessa, kun kontaktiopetuksen ja -ohjauksen määrää vähenee verkko-opetuksen lisääntyessä.

Tutkimustulosten perusteella voidaan esittää johtopäätös, että hoitotyön opettajat arvioivat oman osaamisensa erittäin hyväksi. Tämä tulee huomioida hoitotyön opettajan osaamista tutkittaessa. Tämän tutkimuksen tulokset myös vahvistavat aikaisempia tutkimustuloksia hoitotyön opettajan osaamisesta ja toiminnan toteutumisesta.

7.4 Jatkotutkimushaasteet ja tutkimustulosten hyödyntäminen

Jatkossa voitaisiin tutkia hoitotyön opettajan osaamista esimerkiksi opiskelijoiden, käytännön hoitotyön edustajien ja koulutuksen viranomaisten arvioimana. Myös eri ryhmien arviointeja hoitotyön opettajan osaamisesta voitaisiin vertailla keskenään, jotta saataisiin monipuolinen ja rehellinen kuva hoitotyön opettajan osaamisesta.

Olisi myös tärkeää kehittää sellainen mittari hoitotyön opettajan itsearviointiin, jolla olisi parempi erottelukyky eri osa-alueiden osaamisen suhteen. Myös sellaisen mittarin kehittäminen, jossa olisi erilainen arviointiasteikko ja selkeät arviointikriteerit, olisi tärkeää.

Hoitotyön opettajan osaamisen sisältöä voitaisiin tutkia tarkemmin erilaisin menetelmin. Esimerkiksi laadullisin menetelmin voitaisiin kysyä hoitotyön opettajilta heidän työnsä tämän päivän osaamisen alueita ja laatia näiden vastausten pohjalta tämän päivän osaamisen alueita mittaava mittari.

Tämän tutkimuksen tuloksia voidaan hyödyntää suunniteltaessa hoitotyön opettajan koulutuksen ja täydennyskoulutuksen sisältöä. Esimerkiksi hoitotyön opettajan opetustaito-osaamiseen tulee kiinnittää huomiota hoitotyön opettajan koulutuksen aikana.

Tutkimuksen tuloksia voidaan myös hyödyntää hoitotyön koulutuksen tutkimuksessa käytettävien mittareiden kehittämisessä. Opettajamittari 2000© soveltuu hyvin hoitotyön opettajan osaamisen kapea-alaiseen tarkasteluun, mutta laaja-alaisempaan tarkasteluun tulee kehittää toisenlainen mittari.

LÄHTEET

Anttila P 2005. Ilmaisu, teos, tekeminen ja tutkiva toiminta. Hamina: Akatiimi Oy.

Ammattikorkeakoululaki 2003/351. Saatavilla [www-muodossa: http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/ammattikorkeakoulutus/lait_ja_saaedokset/?lang=fi](http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/ammattikorkeakoulutus/lait_ja_saaedokset/?lang=fi) Luettu 12.03.2008.

Benor DE & Leviof I 1997. The Development of Students' Perceptions of Effective Teaching: The Ideal, Best and Poorest Clinical Teacher in Nursing. *Journal of Nursing Education* 36(5), 206–211.

Berg CL & Lindseth G 2004. Students' perspectives of effective and ineffective nursing instructor. *Journal of Nursing Education* 43(12), 565–568.

Burns N & Grove SK 2005. *Practice of Nursing research: conduct, critique and utilization*. 5th edition. Philadelphia: Elsevier.

Corlett J 2000. The perceptions of nurse teachers, student nurses and preceptors of the theory-practice gap in nurse education. *Nurse Education Today* 20(6), 499–505.

Davis D, Stullenbarger E, Dearman C & Kelley JA 2005. Proposed nurse educator competencies: Development and validation of a model. *Nursing Outlook* 53(4), 206–211.

Duffy K & Watson EW 2001. An Interpretive study of the nurse teacher's role in practice placement areas. *Nurse Education Today* 21(7), 551–558.

ETENE 2008. Tutkimuksen tekemisen eettiset ohjeet. Saatavilla [www-muodossa: www.etene.org](http://www.etene.org). Luettu 12.03.2008.

Gignac-Caille AM & Oermann MH 2001. Student and faculty perceptions of effective clinical instructors in ADN programs. *Journal of Nursing Education* 40(8), 347–353.

Gillespie M 2002. Student-teacher connection in clinical nursing education. *Journal of Advanced Nursing* 37(6), 566–576.

Gilmartin J 2001. Teachers' understanding of facilitation styles with student nurses. *International Journal of Nursing Studies* 38(4), 481–488.

Goodman B, Girot EA, Latter S, Jackson D & Watkins M 2006. A South West regional survey to identify education staff development needs in clinical skills and practice. *Journal of Research of Nursing* 11(5), 435–449.

Helenius H & Katajisto J 2005. Tilastomenetelmien soveltamisesimerkkejä SAS® Enterprise Guide:lla. Espoo: Numos Oy.

Holmia S 2001. Hoitotyön opettajan ja opiskelijan yhteistyösuhde hoitotyön opettamisessa ja oppimisessa. Tampereen yliopisto. Hoitotieteen laitos. Pro gradu -tutkielma.

Holopainen A 2007. Changes in meanings of teacherhood among Finnish nurse teachers: a substantive theory of nurse teacherhood. Kuopion yliopisto. Kuopion yliopiston julkaisuja E. Yhteiskuntatieteet 143.

Holopainen A & Tossavainen K 2003. Hoitotyön opettajien kokemuksia opettajuudestaan. *Hoitotiede* 15(3), 38–46.

Hsu L-L 2006. An analysis of clinical behaviour in a nursing practicum in Taiwan. *Journal of Clinical Nursing* 15(5), 619–628.

Hurme T 2007. Opas SAS Enterprise Guiden käyttäjälle. EG versio 4.1. MTT:n selvityksiä 140. Tampere: Tampereen Yliopistopaino OY Juvenes Print: MTT.

Häsänen M 2006. Terveystieteiden opettajaksi valmistuvan opiskelijan osaaminen. Turun yliopisto. Hoitotieteen laitos. Pro gradu -tutkielma.

Ironside PM 2005. Working together, creating excellence: The experiences of nursing teachers, students and clinicians. *Nursing Education Perspectives* 26(2), 78–85.

Jacobson MD 1966. Effective and ineffective behavior of teachers of nursing as determined by their students. *Nursing Research* 15(3), 218–224.

Johnsen KØ & Aasgaard HS 1999. Hvilken kompetanse bør læreren ha i sykepleierutdanningen? En pilotstudie av norske studenters vurderings av den ideelle lærer. *Vård i Norden* 19(2), 26–30.

Johnsen KØ, Aasgaard HS, Wahl AK & Salminen L 2002. Nurse educator competence: A study of Norwegian nurse educators' opinion of the importance and application of different nurse educator competence domains. *Journal of Nursing Education* 41(7), 295–301.

Kilpiäinen S 2003. Odotetaan käytäntöä ja saadaan teoriaa. Tutkimus Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun terveystalon opiskelijoiden käsityksiä ja kokemuksia opetuksesta ja ohjauksesta vuosina 1995–1997 ja 2000–2001. Lapin yliopisto. *Acta Universitatis Lapponiensis* 59.

Knox J & Mogan J 1985. Important clinical teacher behaviours as perceived by nursing faculty, students and graduates. *Journal of Advanced Nursing* 10(1), 25–30.

Koskelo V 2001. Tunteiden merkitys sairaanhoitajaopiskelijan ja hoitotyön opettajan vuorovaikutussuhteessa. Kuopion yliopisto. Hoitotieteen laitos. Pro gradu -tutkielma.

Kotzabassaki S, Panou M, Dimou F, Karabagli A, Koutsopoulou B & Ikonomidou U 1997. Nursing students' and faculty's perceptions of the characteristics of 'best' and 'worst' clinical teachers: a replication study. *Journal of Advanced Nursing* 26, 817–824.

Kulmala K 1993. Hyvän hoito-opin opettajan vaateet kliinisessä opetuksessa ohjaajien näkökulmasta. Turun yliopisto. Hoitotieteen laitos. Pro gradu -tutkielma.

Landers M 2000. The theory-practice gap in nursing: the role of the nurse teacher. *Journal of Advanced Nursing* 32(6), 1550–1556.

Lee W-S, Cholowski K & Williams AK 2002. Nursing students' and clinical educators' perceptions of characteristics of effective clinical educators in an Australian university school of nursing. *Journal of Advanced Nursing* 39(5), 412–420.

Leino-Kilpi H 1992. Vaateita hoito-opin opettajalle. Teoksessa Hentinen M, Aavarinne H & Lämsä A. Rakkaudesta ihmiseen ja työhön. Oulun yliopisto. *Acta Universitatis Oulu. Sarja D, Medica* 244, 4–17.

Leino-Kilpi H, Leinonen T, Salminen L, Hupli M & Katajisto J 1995. Hyvä hoitotyön opettaja. Millainen hän on - ja onko hän? Opetushallitus, Tutkimus 2/95. Helsinki: Yliopistopaino.

Leinonen T 1993. Kliinisen oppimisen ideaaliopettaja opiskelijoiden näkökulmasta. Turun yliopisto. Hoitotieteen laitos. Pro gradu -tutkielma.

Leppänen M 2005. Terveysalan opettajan työnkuva hoitotyön koulutusohjelmassa. Turun yliopisto. Hoitotieteen laitos. Pro gradu -tutkielma.

Lopez V 2003. Clinical teachers as caring mothers from the perspectives of Jordanian nursing students. *International Journal of Nursing Studies* 40(1), 51–60.

Luukkainen O 2004. Opettajuus – Ajassa elämistä vai suunnan näyttämistä? Tampereen yliopisto. *Acta Universitatis Tamperensis* 986.

Metsämuuronen J 2006. Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteissä 2. Opiskelijalaitos. 3. uudistettu painos. Vaajakoski: Gummerus.

Mogan J & Knox JE 1987. Characteristics of 'best' and 'worst' clinical teachers as perceived by university faculty and students. *Journal of Advanced Nursing* 12, 331–337.

Nahas VL & Yam B 2001. Hong Kong nursing students perceptions of effective clinical teachers. *Journal of Nursing Education* 40(5), 233–237.

Nehring V 1990. Nursing clinical teacher effectiveness inventory: a replication study of the characteristics of “best” and “worst” clinical teacher as perceived by nursing faculty and students. *Journal of Advanced Nursing* 15(8), 934–940.

OPM 2006. Ammattikorkeakoulusta terveydenhuoltoon 2006. Koulutuksesta valmistuvien ammatillinen osaaminen, keskeiset opinnot ja vähimmäisopinnot.

Saatavilla www-muodossa:

http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut/2006/Ammattikorkeakoulusta_terveydenhuoltoon.html?lang=fi Luettu 12.3.2008.

Paton B 2005. Sustaining self: moving beyond the unexpected realities of teaching in practice. *Nursing Inquiry* 12(1), 51–59.

Pennanen T 2001. Opettaja-opiskelijasuhde hoitotyön oppimisessa – Fenomenografinen tutkimus opiskelijoiden käsityksistä. Tampereen yliopisto. Hoitotieteen laitos. Pro gradu -tutkielma.

Salminen L 1993. Opetushallintoviranomaisten käsityksiä hoitokäytännössä toimivasta opettajasta. Turun yliopisto. Hoitotieteen laitos. Pro gradu -tutkielma.

Salminen L 2000. Hoitotyön opettajan muotokuva - opettajaan kohdistuvat vaatimukset ja niiden arviointi. Turun yliopisto. *Annales Universitatis Turkuensis*. Sarja C, osa 158.

Salminen L, Nuutila L, Hupli M, Heikkilä A & Leino-Kilpi H 2006. Suomalainen terveysalan koulutustutkimus vuosina 1984–2004. *Hoitotiede* 18(2), 69–80.

Salsali M 2005. Evaluating teaching effectiveness in nursing education: An Iranian perspective. *BMC Medical Education* 5(29), 1–9.

Sieh S & Bell SK 1994. Perceptions of effective clinical teacher in associate degree programs. *Journal of Nursing Education* 33(9), 389–394.

Tang F-i, Chou S-m & Chiang H-h 2005. Students' perceptions of effective and ineffective clinical instructors. *Journal of Nursing Education* 44(4), 187–192.

Tiilikkala L 2004. Mestarista tuutoriksi. Suomalaisen ammatillisen opettajuuden muutos ja jatkuvuus. Jyväskylän yliopisto. *Jyväskylä Studies in Education, Psychology and Social Research* 236.

Tiwari A, Lam D, Yuen KH, Chan R, Fung T & Chan S 2005. Student learning in clinical nursing education: Perceptions of the relationship between assessment and learning. *Nurse Education Today* 25(4), 299–308.

Uhari M & Nieminen P 2001. *Epidemiologia ja biostatistiikka*. Jyväskylä: Gummerus.

Ulloth JK 2002. The benefits of humor in nursing education. *Journal of Nursing Education* 41(11), 476–481.

Uski A 1999. Täytyvätkö odotukset? Hyvän hoitotyön opettajan ominaisuudet ja niiden toteutuminen Saksassa. Turun yliopisto. Hoitotieteen laitos. Pro gradu -tutkielma.

Vahlberg T, Helenius H & Katajisto J 2006. *SAS® Enterprise Guide® 3.0:n käyttöympäristö ja aineistojen muokkaus*. Espoo: Numos Oy.

Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 2003/352. Saatavilla www-muodossa: http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/ammattikorkeakoulutus/lait_ja_saaedokset/?lang=fi Luettu 12.03.2008.

Vehviläinen-Julkunen K & Paunonen M 1997. Kvantitatiivisen tutkimuksen luotettavuus. Teoksessa: M Paunonen & K Vehviläinen-Julkunen 1997. *Hoitotieteen tutkimusmetodiikka*. Juva: WSOY, 206–213.

Vesa P & Isola A 2000. Huumori hoitotyön laboraatio-opetuksessa. *Hoitotiede* 12(3), 140–150.

Viverais-Dresler G & Kutsche M 2001. RN students' ratings and opinions related to the importance of certain clinical teacher behaviors. *The Journal of Continuing Education in Nursing* 32(6), 274–282.

von Schantz M 1994. *Terveydenhuollon hyvä käytännön opettaja – hoito-opin opettajien omat käsitykset*. Turun yliopisto. Hoitotieteen laitos. Pro gradu -tutkielma.

Wills ME 1997. Link teacher behaviours: student nurses' perceptions. *Nurse Education Today* 17, 232–246.

Yoder MK & Saylor C 2002. Student and teacher roles. *Mismatched Expectations*. *Nurse Educator* 27(5), 201–203.

LIITE 1. Kuvio tiedonhausta

Hakusanat: 1. *Teachers/ or teacher\$.ti,ab. or exp *Teaching/
2. *Professional-Student Relations/ or ((professional\$ or educator\$ or teacher\$) adj3 student\$).ti,ab,it.
3. exp Personality/ or personality.ti,ab. or (personal adj (feature\$ or factor\$ or skills or abilit\$)).ti,ab.
4. exp *Professional Competence/ or SOCIAL SKILLS/ or COMMUNICATION SKILLS TRAINING/ or COMMUNICATION SKILLS/ or SOCIAL SKILLS TRAINING/ or competen\$.mp. or ((social or communication or professional or nursing or teaching or (evaluation or asses\$ or appraisal)) adj (skills or abilit\$ or competen\$)).mp.
5. Medicissä hakusanoina käytettiin hoitot* ja opet*
Hakusanat ja -lausekkeet yhdistettiin AND-operaattorilla

Tulokset:	1. CINAHL 5164	Rajaus: Kielet englanti, suomi, ruotsi, norja
	2. Medline 2810	Adults, Nursing journals
	3. Eric* 190	*Hakulausekkeet yhdistettiin AND-
	4. Medic 81	operaattorilla hakusanoihin nursing teacher
	Yhteensä 8246	

Valintakriteerit otsikon ja abstraktin perusteella:

- Otsikossa mainitaan opettaja
- Otsikossa mainitaan hoitotyön koulutus tai käytännön hoitotyö
- Vuodesta 2000 →

Valittu:	1. CINAHL 164
	2. Medline 81
	3. Eric 12
	4. Medic 10
	Yhteensä 267

Valintakriteerin kokotekstin perusteella: Poissulkukriteerit kokotekstin perusteella:

- Kohdejoukko: Hoitotyön opettajat, opiskelijat, koulutusviranomaiset
- Kuvaa opettajan osaamista
- Kuvaa opettajaan kohdistuvia vaatimuksia
- Kuvaa opettajan ominaisuuksia
- Ammatillinen keskustelupehenvuoro
- Kirjallisuus katsaus
- Kuvaa koulutuksen / opetuksen kehittämistä
- Kuvaa opettajuuteen kasvua
- Käsiteanalyysi
- Vaikeasti saatavilla

Käytetty:	1. CINAHL 15
	2. Medline 6
	3. Eric 0
	4. Medic 6
	Yhteensä 27

Kuvio: Tiedonhaun kuvaus

LIITE 2. Taulukko NCTEI –mittarilla tehdyistä tutkimuksista

Tutkija Vuosi, maa Kohdejoukko, n	Hoito- kompe- tenssi	Opetus- taidot	Arvioin- titaidot	Persoo- nalli- suus	Suhteet opisk.
Knox & Mogan 1985, USA Opiskelijat, 393 Opettajat, 49	III II	II IV	I I	V V	IV III
Mogan & Knox 1987, USA Opiskelijat, 173 Opettajat, 28	I I	II II	IV V	III III	V IV
Nehring 1990, USA Opiskelijat, 121 Opettajat, 63	II I	V V	IV III	III IV	I II
Leino-Kilpi 1992, Suomi Opiskelijat, 379	I	II	III	III	V
Kulmala 1993, Suomi Hoitajat, 183	II	III	V	IV	I
Leinonen 1993, Suomi Opiskelijat, 182	II	IV	V	III	I
Salminen 1993, Suomi Hallintoviranomaiset, 57	III	I	V	IV	II
Sieh & Bell 1994, USA Opiskelijat, 199 Opettajat, 22	IV III	III IV	I I	V V	II II
Von Schantz 1994, Suomi Opettajat, 161	III	I	V	IV	I
Kotzabassaki ym. 1997, Kreikka Opiskelijat, 185 Opettajat, 31	II V	III III	V IV	IV II	I I
Benor & Leviyof 1997, Israel Opiskelijat, 123	I	IV	II	V	III
Wills 1997, UK Opiskelijat, 102	II	III	IV	V	I
Johnsen & Aasgaard 1999, Norja Opiskelijat, 121	I	II	III	V	IV
Uski 1999, Saksa Opiskelijat, 92 Opettajat, 37	I I	IV IV	V V	III II	II III

Tutkija Vuosi, maa Kohdejoukko, n	Hoito- kompe- tenssi	Opetus- taidot	Arvioin- titaidot	Persoo- nalli- suus	Suhteet opisk.
Salminen 2000, Iso-Britannia Opiskelijat, 46 Opettajat, 12	II III	III V	V IV	IV II	I I
Saksa Opiskelijat, 112 Opettajat, 49	I I	IV IV	V V	III II	II III
Suomi Opiskelijat, 225 Opettajat, 105	II IV	V II	IV III	III V	I I
Gignac-Caille & Oermann 2001, USA Opiskelijat, 292 Opettajat, 59	V IV	III II	II I	IV V	I III
Viverais-Dresler & Kutsche 2001, Kanada Opiskelijat, 56	II	IV	I	–	III
Johnsen ym. 2002, Norja Opettajat, 348	II	I	III	V	IV
Lee ym. 2002, Australia Opiskelijat, 134 Opettajat, 17	II III	IV IV	III II	V V	I I
Tang ym. 2005, Taiwan Opiskelijat, 214	II	IV	–	III	I

LIITE 3. Taulukko hoitotyön opettajan toimintaa kuvaavista tutkimuksista

Tekijä(t) Vuosi Maa	Artikkelin nimi	Tutki- muksen tarkoitus	Kohde- ryhmä n %	Aineiston- keruumene- telmä Analyysime- netelmä	Keskeiset tulokset
Goodman, Giro, Latter, Jackson & Watkins 2006 Englanti	A South West regional survey to identify education staff development needs in clinical skills and practice	Arvioida hoitotyön opettajan koulutus-tarpeita suhteessa työn vaatimuk-siin.	Hoitotyön opettajat 426 56 %	Survey-kysely Tilastolliset menetelmät	Hoitotyön opettajilla on lisäkoulutuksen tarpeita mm. hoidon kokonaisuuden ymmärtämisessä, potilasohjauksessa, sosiaalisissa taidoissa, arvioinnissa ja ohjaajana toimimisessa.
Hsu 2006 Taiwan	An analysis of clinical teacher behavior in a nursing practicum in Taiwan	Tutkia ja arvioida opettajan käyttäytymistä käytännön kentällä	Hoitotyön opettajat 10 hoitotyön opiskelijat 10	Havainnointi Laadullinen sisällön analyysi	Opettajan työtä ohjaa opetuksen aihe, opettajan kompetenssi ja opettajan sitoutuminen työhönsä.
Davis, Stullen- barger, Dearman & Kelley 2005 Alabama	Proposed nurse educator competencies Development and validation of a model	Kuvata ideologiaa, arvoja, oleellista ydintietoa ja kompetenssia, jotka ovat välttämättömiä hoitotyön opettajalle	Hoitotyön koulutuk-sen viran-omaiset 248 45 %	Survey-kysely Tilastolliset menetelmät	Opettaja on sekä opettaja, tutkija että yhteishenkilö, jonka toiminta perustuu sekä hoitamisen että opettajan työn arvoihin ja ideologiaan.
Ironside 2005 USA	Working together, creating excellence: The experience of nursing teacher, students and clinicians	Nimetä yhteiset kokemukset ja jaetut merkitykset erinomaisuudesta hoitotyön koulutuk-sesta.	Hoitotyön opettajat 6 hoitotyön opiskelijat 5 hoitajat 4	Haastattelu Laadullinen sisällön teema-analyysi	Opettajan ja opiskelijan yhteistyö edistää hyvän opiskelija-opettaja suhteen syntymistä, mikä näkyy molemminpuolisena turvallisuuden tunteena, oikeudenmukaisuutena ja arvostuksena.
Paton 2005 Kanada	Sustaining self: moving beyond the unexpected realities of teaching in practice	Kuvata hoitotyön opettajien kokemuksia ja selviytymiskäytännön odottamattomissa käytännön kentällä.	Hoitotyön opettajat 8	Haastattelu Syvähaastat-telu Laadullinen sisällön analyysi	Opettajan tulee kunnioittaa potilaan oikeuksia, heidän valintojaan sekä haavoittuvaisuuttaan ja huomioida ne hoitamisen kokonaisuudessa sekä ohjata opiskelijoita samaan.

Salsali 2005 Iran	Evaluating teaching effectiveness in nursing education: An Iranian perspective	Arvioida opetuksen tehokkuutta	Hoitotyön opettajat 143 71 % hoitotyön opiskelijat 70 60 %	Survey-kysely Tilastolliset menetelmät	Opettajan tehtävä on edesauttaa opiskelijan oppimista, kunnioittaa opiskelijaa ja ohjata opiskelijaa itseohjautuvaan oppimiseen.
Tang, Chou & Chiang 2005 Taiwan	Students' perceptions of effective and ineffective clinical instructors	Kuvata tehokkaan ja tehottoman hoitotyön opettajan ominaisuuksia ja niiden eroa.	Hoitotyön opiskelijat 214 91 %	Survey-kysely Tilastolliset menetelmät	Suhteet opiskelijoihin arvioitiin tärkeimmäksi hoitotyön opettajan osa-alueeksi ja opetustaidot vähiten tärkeäksi. Arviointitaitoja ei tarkasteltu omana osa-alueenaan.
Tiwari, Lam, Yuen, Chan, Fung & Chan 2005 Kiina	Student learning in clinical nursing education: Perceptions of the relationship between assesment and the learning	Selvittää opiskelijoiden oppimista ohjatussa harjoittelussa ja tutkia miten arviointi vaikuttaa oppimiseen.	Hoitotyön opettajat 12 hoitotyöno piskelijat 18 ohjaajat 8	Focus-group haastattelu Laadullinen sisällön analyysi	Kaikki olivat sitä mieltä, että arvioinnilla on sekä negatiivinen että positiivinen vaikutus opiskelijan oppimiseen, minkä vuoksi se pitäisi antaa rakentavasti.
Berg & Lindseth 2004 Pohjois-Dakota	Students' perceptions of effective and ineffective clinical instructors	Kuvata opiskelijoiden näkemyksiä tehokkaan ja tehottoman hoitotyön opettajan ominaisuuksista.	Hoitotyön opiskelijat 171 68 %	Avoimet kirjalliset kysymykset Laadullinen sisällön analyysi	Opetustaidot, opettajan persoonallisuus ja kurssimateriaalin esittely olivat kolme tärkeintä tehokkaan opettajan ominaisuutta.
Holopainen & Tossavainen 2003 Suomi	Hoitotyön opettajan kokemuksia opettajuudesta	Kuvata hoitotyön opettajien kokemuksia opettajuudesta.	Hoitotyön opettajat 22	Teemahaastattelu Grounded theory-analyysi menetelmä	Yhteistyökumppanuus opiskelijoiden kanssa on hoitotyön opettajien mielestä erittäin tärkeää opettajan työssä.
Lopez 2003 Kiina	Clinical teachers as caring mothers from the perspectives of Jordanian nursing students	Selvittää, kuvata ja selittää huolenpitoa opiskelija-opettaja suhteessa.	Hoitotyön opiskelijat 19	Puolistrukturoitu avoin haastattelu Laadullinen sisällön analyysi teemoittain	Opettaja on neuvoja, tukija, voimavara ja tulkki. Ymmärtäväinen opettaja edistää opiskelijan oppimista ja ammatillista kasvua.
Gillespie 2002 Kanada	Student-teacher connection in clinical nursing education	Selvittää ja kuvata opiskelijoiden kokemuksia opiskelija-opettaja	Hoitotyön opiskelijat 8	Strukturoimaton haastattelu Focus – group haastattelu Laadullinen sisällön	Opettajan päivitetty tiedot ja kokemukset hoitotyön käytännöstä helpottavat opiskelijaa oppimaan hoitamisen käytäntöjä, hahmottamaan hoitajan roolia sekä rakentamaan

		suhteesta ja sen vaikutuksesta oppimiseen.		vertaileva analyysi	identiteettiä tulevana hoitajana.
Johnsen, Aasgaard, Wahl & Salminen 2002 Norja	Nurse educator competence: A study of Norwegian nurse educators' opinion of the importance and application of different nurse educator competence domains	Kuvata mitkä ovat hoitotyön opettajan tärkeimmät ominaisuudet ja niiden toteutumisen	Hoitotyön opettajat 348 42 %	Survey-kysely Tilastolliset menetelmät	Opettajat arvioivat opetustaidot tärkeimmäksi opettajan toiminnan osa-alueeksi ja opiskelijoiden ohjaamisen teorian sekä käytännön yhdistämiseksi tärkeimmäksi yksittäiseksi ominaisuudeksi. Opettajat kokivat, että parhaiten heidän työssään toteutui omista toiminnoista vastaaminen ja että he voivat tietojensa puolesta osallistua potilaan hoitoon.
Lee, Cholowski & Williams 2002 Australia	Nursing students' and clinical educators' perspectives of characteristics of effective clinical educator in an Australian university school of nursing	Selvittää opettajien ja opiskelijoiden näkemyksiä tehokkaasta kliinisestä opettajasta.	Hoitotyön opettajat 17 50 % hoitotyön opiskelijat 134 83 %	Survey-kysely Tilastolliset menetelmät	Opettajat ja opiskelijat arvioivat suhteet opiskelijoihin opettajan tärkeimmäksi osa-alueeksi ja persoonallisuuden piirteet vähiten tärkeäksi osa-alueeksi.
Ulloth 2002 Ohio	The benefits of humor in nursing education	Tutkia tarkoituksellisen huumorin käytön etuja oppimisessa	Hoitotyön opettajat 3 hoitotyön opiskelijat 31 50 % 3 ryhmää	Yksilö haastattelut opettajille Yksilö tai ryhmähaastattelut opiskelijoille Kolmen ryhmän havainnointi Survey-kysely kaikille opiskelijoille Laadullinen vertaileva analyysi Tilastolliset menetelmät	Huumori koetaan hyödyllisenä hoitotyön koulutuksessa, koska sen käyttö lievittää opiskelijan stressiä ja ahdistusta sekä tekee oppimisympäristöstä miellyttävämmän. Huumorin käyttö vahvistaa myös sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja opiskelija-opettaja suhdetta. Opiskelijat arvostavat ja kunnioittavat opettajaa, joka käyttää huumoria opetuksessaan.
Yoder & Saylor 2002 Kalifornia	Student and teacher roles. Mismatched expectations	Kuvata opiskelijoiden odotuksia ideaalista opettajasta.	Hoitotyön opiskelijat 161 12 %	Survey-kysely Avoimia kysymyksiä Tilastolliset menetelmät Sisällön	Opiskelijoista 73 % piti opettajaa voimavarana ja 69 % odotti opettajan haastavan heitä. 65 % odotti opettajan olevan miellyttävä ja 63 % uskoi odotustensa täyttyvän.

				vertaileva analyysi	
Duffy & Watson 2001 Skotlanti	An interpretive study of the nurse teacher's role in practice placement areas	Lisätä ymmärrystä hoitotyön opettajan roolista ohjatun harjoittelun ympäristössä.	Hoitotyön opettajat 18	Focus-group ryhmähaastattelu Laadullinen sisällön tulkitseva analyysi	Opettajalla on moninainen rooli neuvojen ja tuen antajana sekä opiskelijoille että hoitajille. Opettaja toimii myös yhteyshenkilönä, tulkkina ja ammatillisena esikuvana.
Gignac-Caille & Oermann 2001 Mishikan	Student and faculty perceptions of effective clinical instructors in ADN programs	Kuvata opiskelijoiden ja opettajien näkemyksiä tehokkaasta kliinisestä opettajasta ja vertailla näkemyksiä	Hoitotyön opettajat 59 32 % Hoitotyön opiskelijat 292 79 %	Survey-kysely Tilastolliset menetelmät	Opettajat arvioivat suhteet opiskelijoihin tärkeimmäksi ja opiskelijat arviointitaidot tärkeimmäksi osa-alueeksi.
Gilmartin 2001 UK	Teachers' understanding of facilitation styles with student nurses	Tutkia opettajan ihmissuhdetaitojen vaikutusta oppimisilmapiiriin luokassa.	Hoitotyön opettajat 20	Syvähaastattelu Laadullinen tyyppi-analyysi	Neljä opettajatyyppeä: 1. Luokan auktoriteetti 2. Opiskelijoiden syyttelijä 3. Opiskelijoiden ymmärtäjä 4. Opiskelijoiden tarpeet huomioiva opettaja.
Holmia 2001 Suomi	Hoitotyön opettajan ja opiskelijan yhteistyösuhde hoitotyön opettamisen-sa ja oppimisessa	Kuvata hoitotyön opettajien kokemuksia hoitotyön opettajan ja opiskelijan vuorovaikutussuhteesta.	Hoitotyön opettajat 9	Avoin haastattelu Laadullinen sisällön analyysi	Opettajan ja opiskelijan välinen yhteistyösuhde on opettamisen ja oppimisen perusta, mikä perustuu humanistisiin arvoihin.
Koskelo 2001 Suomi	Tunteiden merkitys sairaanhoitajaopiskelijan ja hoitotyön opettajan vuorovaikutussuhteessa	Kuvata sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemuksia tunteiden merkityksestä opiskelijoiden ja opettajan välisessä vuorovaikutussuhteessa.	Hoitotyön opiskelijat 20	Haastattelu Laadullinen sisällön analyysi	Vuorovaikutus voi olla sekä rakentavaa että hajottavaa, missä opiskelijan kokemuksilla tunteilla on tärkeä merkitys.
Nahas & Yam 2001 Kiina	Hong Kong nursing students' perceptions of effective clinical teacher	Selvittää opiskelijoiden näkemyksiä tehokkaasta hoitotyön opettajasta	Hoitotyön opiskelijat 189 88 %	Survey-kysely Tilastolliset menetelmät	Hoitokompetenssi arvioitiin tärkeimmäksi opettajan osa-alueeksi. Käytännössä hoitotoimenpiteiden näyttäminen sekä hyvänä roolimallina oleminen

					olivat tärkeitä tehokkaan opettajan ominaisuuksia.
Pennanen 2001 Suomi	Opettaja-opiskelija-suhde hoitotyön oppimisessa -fenomenografinen tutkimus opiskelijoiden käsityksistä	Kuvata hoitotyön opiskelijoiden käsityksiä opettaja-opiskelija-suhteesta ja sen vaikutuksesta oppimiseen.	Hoitotyön opiskelijat 9	Teemahaastattelu Laadullinen sisällön analyysi	Opettaja-opiskelijasuhte ilmenee inhimillisenä toimintana vuorovaikutuksessa ja käytännön toiminnassa. Hyvät kokemukset vahvistavat ja tukevat opiskelijaa kasvuprosessissa.
Viverais-Dresler & Kutschke 2001 Kanada	RN students' rating and opinions related to the importance of certain clinical teacher behaviour	Selvittää opiskelijoiden näkemyksiä hoitotyön opettajan käyttäytymisestä.	Hoitotyön opiskelijat 56 74 %	Survey-kysely Tilastolliset menetelmät	Arviointitaidot arvioitiin tärkeimmäksi hoitotyön opettaja toiminnassa. Opettajan ominaisuuksista tärkeimpiä olivat helposti lähestyttävyyden, rehellisyyden, avoimuuden ja kannustaminen keskinäiseen kunnioitukseen. Persoonallisuuden piirteitä ei arvioitu omana osaluueenaan.
Corlett 2000 Englanti	The perceptions of nurse teachers, student nurses and preceptors of the theory-practice gap in nurse education	Selvittää opettajien, opiskelijoiden ja ohjaajien näkemyksiä teorian ja käytännön välisestä kuilusta hoitotyössä.	Hoitotyön opettajat 18 Hoitotyön opiskelijat 27 Ohjaajat 24	Puolistrukturoitu ryhmähaastattelu Laadullinen sisällön teema-analyysi	Opettajat antavat liian idealistisen kuvan hoitotyön käytännöstä, mikä murentaa heidän uskottavuuttaan opiskelijoiden silmissä. Opettajan päivitetty tiedot ja käytännöt madaltavat teorian ja käytännön välistä kuilua.
Salminen 2000 Suomi	Hoitotyön opettajan muotokuva - opettajaan kohdistuvat vaatimukset ja niiden arviointi	Selvittää opettajaan kohdistuvia vaatimuksia ja niiden toteutumista.	Hoitotyön opettajat 166 49 % Hoitotyön opiskelijat 383 66 %	Survey-kysely Tilastolliset menetelmät	Suhteet opiskelijoihin arvioitiin tärkeimmäksi opettajan vaatimukseksi Suomessa ja Englannissa, kun taas saksalaiset arvioivat tärkeimmäksi hoitokompetenssin. Rehellisyys, toiminnoistaan vastaaminen ja oikeudenmukaisuus arvioinneissa olivat tärkeimpiä ominaisuuksia.
Vesa & Isola 2000 Suomi	Huumori hoitotyön laboraatio-opetuksessa	Selvittää ja kuvata, mitä huumori on hoitotyön koulutuksessa ja miten sen käyttöä voidaan edistää.	Hoitotyön opettajat 8 Hoitotyön opiskelijat 64	Havainnointi, teemahaastattelu ja kysely Laadullinen ja määrällinen sisällön erittely	Huumorilla on useita ilmenemismuotoja ja se vapauttaa oppimisilmapiiriä edistämään oppimista.

LIITE 4. Suomenkielinen kysely
HOITOTYÖN OPETTAJAN OSAAMINEN -TUTKIMUSHANKE
VASTAAJAN TAUSTATIEDOT

Ympyräkohdissa voit valita vain yhden vaihtoehdon ja neliövaihtoehdoissa voit valita useamman vaihtoehdon.

1. Ikä _____

2. Sukupuoli _____

3. Ammattitutkinto

☐ sairaanhoitaja/erikoissairanhoitaja	☐ terveydenhoitaja
☐ kätilö	☐ ensihoitaja

4. Koulutus (valitse korkein)

- THK/TtM
- THL/TtL
- THT/TtT
- muu, mikä _____

Suorittamisvuosi

5. Työkokemus hoitotyössä _____ vuotta

6. Työkokemus hoitotyön opettajana _____ vuotta

7. Virkanimike

☐ lehtori	☐ yliopettaja
☐ päätoiminen tuntiopettaja	☐ muu, mikä _____

8. Missä ammattikorkeakoulussa työskentelet?

9. Luettele tietuopolisen opetuksesi pääasialliset alueet.

10. Luettele ne ohjatun harjoittelun alueet, joissa pääasiassa ohjaat.

11. Osallistuminen täydennyskoulutukseen viimeisen vuoden aikana.

☐ kyllä, laajuus _____ (tunteina)	☐ ei

12. Mihin koulutukseen?

13. Oletko nykyisin mukana tutkimus- ja kehittämistoiminnassa?

- Toimin ryhmän jäsenenä hankkeessa/projektissa.
- Johdan tutkimushanketta/projektia.
- En ole mukana tutkimus- ja kehittämistoiminnassa

14. Osallistutko alan kehittämiseen liittyviin toimikuntiin, työryhmätyöskentelyihin tai verkostoihin?

☐ Oppilaitoksessasi	☐ paikallisella tasolla
☐ Alueetasolla	☐ valtakunnan tasolla
☐ kansainvälisellä tasolla	

15. Oletko toiminut tiimin johtajana omassa työyksikössäsi?

☐ Kyllä	☐ en

16. Oletko kirjoittanut (valitse kaikki, joissa on julkaistu kirjoituksiasi edes kerran opettajaurasi aikana)?

☐ Ammattilehdissä	☐ Sanomalehdissä
☐ Oppikirjoissa	☐ Julkaisusarjoissa (esim. oppilaitoksen sarja)
☐ Konferensseissa	☐ Kotimaisissa tieteellisissä lehdissä
☐ Ulkomaisissa tieteellisissä lehdissä	☐ En ole julkaissut

17. Mistä opettajan työsi koostuu, nimeä kolme keskeisintä aluetta?

ITSEARVIOINTI YLEISISTÄ OPETTAJAAN KOHDISTUVISTA VAATIMUKSISTA (OPETTAJAMITTARI 2000, © Salminen 2000)

Arvioi omaa toimintaasi oheisten opettajan toimintaa kuvaavien lausumien kautta asteikolla 1-5. Ympyröi omaa toimintaasi kuvaava vaihtoehto.

- 1 = toteutuu huonosti
- 2 = toteutuu jonkin verran
- 3 = toteutuu tai ei toteudu
- 4 = toteutuu hyvin
- 5 = toteutuu erittäin hyvin

HOITOKOMPETENSSI

18. Vastaan toiminnoistani	1	2	3	4	5
19. Omaan kokonaisnäkemys hoitotyöstä	1	2	3	4	5
20. Ohjaan opiskelijoita integroimaan teoreettisen ja käytännöllisen tiedon	1	2	3	4	5
21. Hyödynnän työssäni ammattikirjallisuutta ja tutkimuksia	1	2	3	4	5

OPETUSTAITOT

22. Ohjaan opiskelijoita jatkuvaan tiedon hankintaan	1	2	3	4	5
23. Rohkaisen opiskelijoita kriittiseen ajatteluun	1	2	3	4	5
24. Ohjaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen	1	2	3	4	5
25. Ohjaan opiskelijoiden päätöksenteon kehittymistä	1	2	3	4	5

ARVIOINTITAITOT

26. Olen oikeudenmukainen arvioinneissani	1	2	3	4	5
27. Annan rakentavaa palautetta	1	2	3	4	5
28. Olen rehellinen antaessani palautetta	1	2	3	4	5
29. Arvioin omaa toimintaani	1	2	3	4	5

PERSOONALLISUUDEN PIIRTEET

30. Toimin johdonmukaisesti	1	2	3	4	5
31. Tunnustan virheeni	1	2	3	4	5
32. Olen avoin	1	2	3	4	5
33. Olen joustava	1	2	3	4	5

SUHTEET OPISKELIJOIHIN

34. Kohtaan opiskelijat tasa-arvoisesti	1	2	3	4	5
35. Olen rehellinen	1	2	3	4	5
36. Kannustan keskinäiseen kunnioitukseen	1	2	3	4	5
37. Otan opiskelijat tosissani	1	2	3	4	5

Hyvä Opettaja,

Turun, Kuopion, Oulun ja Tampereen yliopistojen ja Åbo Akademin hoitotieteen laitoksilla on valtakunnallinen tutkimushanke, jossa tutkitaan hoitotyön ja ensihoidon opettajien substanssiosaamista opettajien itsensä arvioimana. Tutkimusaineisto kerätään kaikista Suomen terveysalan ammattikorkeakouluista keväällä 2007.

Pyydämme kohteliaimmin Teitä osallistumaan tutkimukseen vastaamalla kyselyyn, joka löytyy alla olevasta linkistä. Vastaaminen vie aikaa noin 20 - 30 min. On tärkeää, että kaikki vastaisivat, jotta saisimme laajalti tietoa, jonka avulla voidaan kehittää terveystieteiden opettajankoulutusta ja opettajien täydennyskoulutusta.

Lupa aineistonkeruuseen ja opettajien sähköpostiosoitteet on saatu ammattikorkeakoulustanne. Tutkimuksessa noudatetaan tutkimuseettisiä periaatteita. Osallistuminen on vapaaehtoista, eikä henkilöllisyytenne paljastu tutkimuksen missään vaiheessa. Henkilötietonne eivät välity tutkijoille, vaikka kyselyt lähetetään henkilökohtaisesti. Kyselyyn vastaaminen katsotaan suostumukseksi osallistua tutkimukseen. Ammattikorkeakouluja ei vertailla keskenään.

Kyselylomake löytyy alla olevasta linkistä:

<http://www.webropol.com/P.aspx?id=137552&cid=39479289>

Vastatkaa kyselyyn siinä olevien ohjeiden mukaan. Kysely ei lähde ennen kuin olette painanut viimeisellä sivulla olevaa lähetyspainiketta. Kyselyssä voitte palata takaisin ja muuttaa vaihtoehtoja. Ohjelma lähettää automaattisesti uusintakyselyn niille, jotka eivät ole vastanneet kyselyyn kahden viikon kuluessa.

Vastaan mielelläni tutkimusta koskeviin kysymyksiin.

Yhteistyöterveisin

Tutkimusryhmän puolesta

Leena Salminen

TtT, lehtori

Turun yliopisto, Hoitotieteen laitos

e-mail: leena.kaarina.salminen@utu.fi

Bästa lärare,

De vårdvetenskapliga enheterna vid Åbo, Kuopio, Uleåborgs och Tammerfors universitet samt vid Åbo Akademi har initierat ett landsomfattande forskningsprojekt, i vilket utreds substanskunnandet hos vårdlärare och lärare i första vård utgående från lärarnas självutvärdering. Datamaterialet insamlas våren och sensommaren 2007 vid samtliga finländska yrkeshögskolor med utbildning inom området för hälso- och sjukvård.

Vi ber Er vördsamt att delta i forskningen genom att besvara enkäten, som fås fram i nedanstående länk. Att besvara frågorna tar ca. 20-30 minuter i anspråk. Det är viktigt, att alla skulle besvara enkäten, så att vi får ett så täckande svarsunderlag som möjligt, på basen av vilket vårdlärarutbildningen och lärarnas fortbildning kunde utvecklas.

Forskningstillstånd och lärarnas elektroniska adresser har erhållits från Er yrkeshögskola. I forskningen följs forskningsetiska principer. Deltagandet är frivilligt och Er identitet avslöjas inte i något skede av forskningen. Era personuppgifter vidarebefordras inte till forskarna, trots att enkäten sänds personligen. Besvarandet av enkäten ses som medgivande att delta i forskningen. Yrkeshögskolorna jämförs inte sinsemellan.

Enkäten återfinns i nedanstående länk:

<http://www.webropol.com/P.aspx?id=137552&cid=39479289>

Besvara enkäten utgående från de anvisningar som ges. Enkäten sänds inte förrän Ni tryckt på sänd-knappen, som finns på den sista sidan. Ni kan gå in och ändra tidigare svarsalternativ. Dataprogrammet sänder automatiskt en ny enkät till den, som inte svarat på enkäten inom två veckor.

Jag svarar gärna på frågor i anslutning till forskningen.

Samarbetshälsningar

Å forskningsgruppens vägnar

Leena Salminen

TtT, lektor

Turun yliopisto, Hoitotieteen laitos

e-mail: leena.kaarina.salminen@utu.fi

LIITE 6. Taulukko pääkomponenttianalyysin tuloksista

Rotated Component Matrix

	Component			
	1	2	3	4
k36 36 kannustan keskinäiseen kunnioitukseen	,693	,178	,157	,155
k27 27 annan rakentavaa palautetta	,684	,385	,034	-,033
k37 37 otan opiskelijat tosissani	,625	,091	,153	,174
k34 34 kohtaan opiskelijat tasa-arvoisesti	,624	,098	,352	,128
k29 29 arvioin omaa toimintaani	,615	,331	,035	,035
k35 35 olen rehellinen	,605	-,042	,439	,267
k26 26 olen oikeudenmukainen arvioinneissani	,588	,087	,214	,241
k28 28 olen rehellinen antaessani palautetta	,529	,118	,383	,185
k30 30 toimin johdonmukaisesti	,400	,129	,344	,278
k24 24 ohjaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen	,222	,780	,091	,127
k23 23 rohkaisen opiskelijoita kriittiseen ajatteluun	,132	,736	,193	,139
k22 22 ohjaan opiskelijoita jatkuvaan tiedon hankintaan	,087	,704	,201	,201
k25 25 ohjaan opiskelijoiden päätöksenteon kehittymistä	,293	,644	,062	,186
k32 32 olen avoin	,149	,230	,825	,002
k33 33 olen joustava	,200	,117	,675	,086
k31 31 tunnustan virheeni	,313	,133	,619	,170
k19 19 omaan kokonaisnäkemysten hoitotyöstä	,179	,060	,067	,763
k18 18 vastaan toiminnoistani	,220	,128	,127	,657
k20 20 ohjaan opiskelijoita integroimaan teoreettisen ja käytännöllisen tiedon	,138	,377	,033	,591
k21 21 hyödynnän työssäni ammattikirjallisuutta ja tutkimuksia	,058	,393	,158	,525

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.

a. Rotation converged in 5 iterations.